

Ohjelma:

Johdanto: Totuuden toisinajattelu 12.1
Matka hulluuteen ti 19.1
Hulluuden totuus ti 26.1
Kirjallinen avaruus ja äärellisyyden
rakenne ti 2.2
Ihmisen kuolema 9.2
Taistelu ja ruumis 16.2
Elämän hallinta ti 3.3
Totuus sukupuolesta ja seksistä ti 9.3
Haluihmisen etiikka ti 16.3
Rohkeus totuuteen ti 23.3

Kymmenen luentoa Foucault'sta

Tiistaisin 12.1-23.3.2021

Luento 6

Taistelu ja ruumis

Viittaukset luentoihin:

Koivusalo Markku: Michel Foucault ja toisin ajattelu.
Luennot: Helsinki, TO 2021, 1 (luentonumero), 1
(dianumero)

Markku Koivusalo

Valtio-opin dosentti. Helsingin yliopisto.

<https://markkukoivusalo.org/>

Toiminnanjohtaja & vapaa tutkija Hietsun Akatemia

<http://www.hietsunpaviljonki.fi/hietsunakatemia>

Kirjoitukset Foucault'sta

<https://markkukoivusalo.org/thinkers/foucault/>

Kokemuksen politiikka. Michel Foucault'n ajattelujärjestelmä. Tutkijaliitto 2012.

https://markkukoivusalo.org/publications/pe_mfst/

Luentodiat: <https://markkukoivusalo.org/teaching/lcourses/foucault-etaluento/>

Modernin psykiatrian perustava suurkohtaus

Hulluuden historian toinen osa?

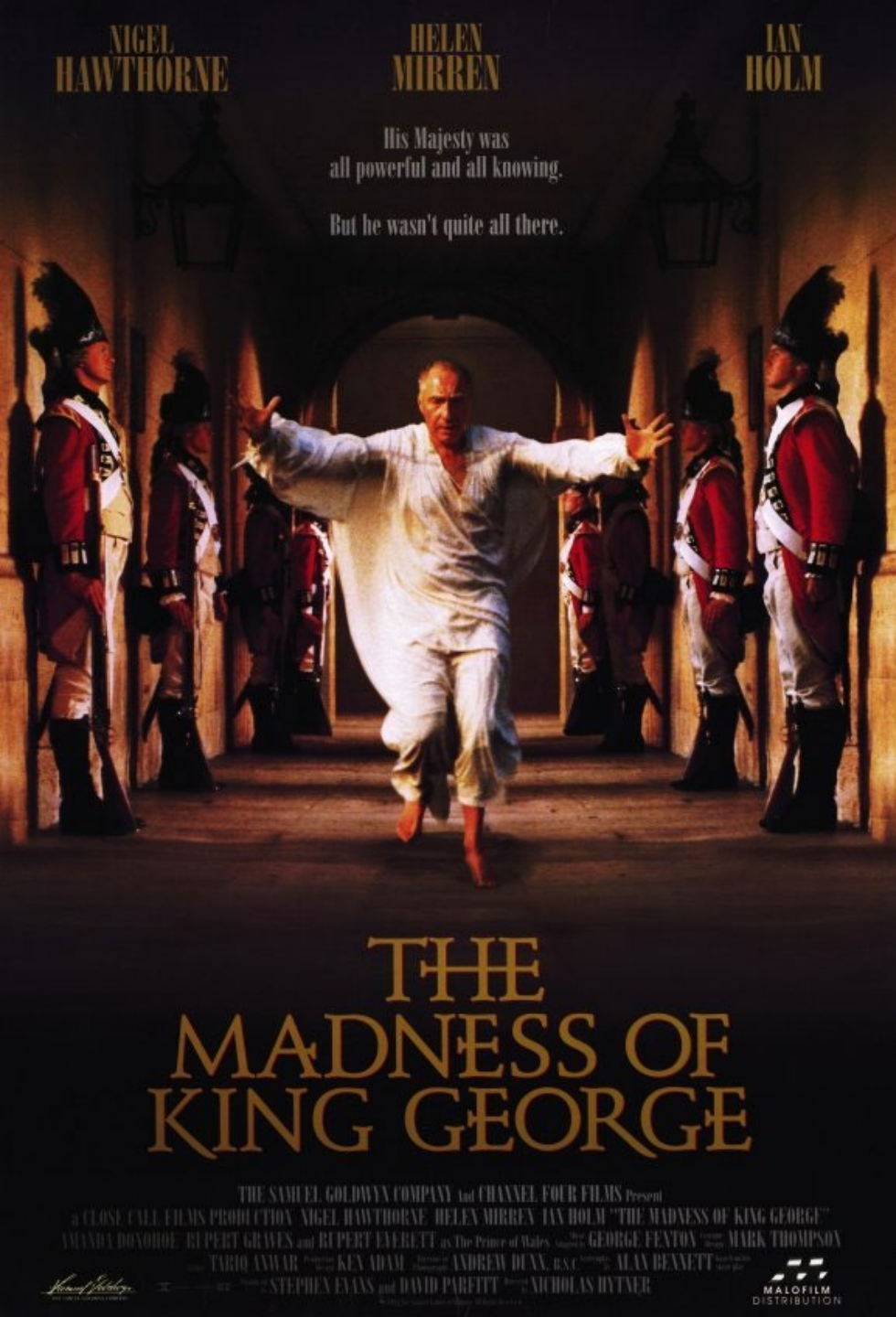
Kesken jäänyt projekti

Kysymyksenasettelun muutos

Aikakauden kysymysten muutos

Valta, taistelu, ruumis

Charles-Louis Müller: Pinel fait enlever les fers aux aliénés de Bicêtre.
Hall de réception de l'Académie nationale de médecine, rue Bonaparte à Paris.

Hullu suvereeni

Yrjö III:n (1738-1820) hulluus

Philippe Pinel: Traite medico-philosophique of Year IX (1800)

- Taustalla kuninkaan lääkärin Francis Willisin kuvaus

Näytelmä The Madness of George III, 1992 Alan Bennett

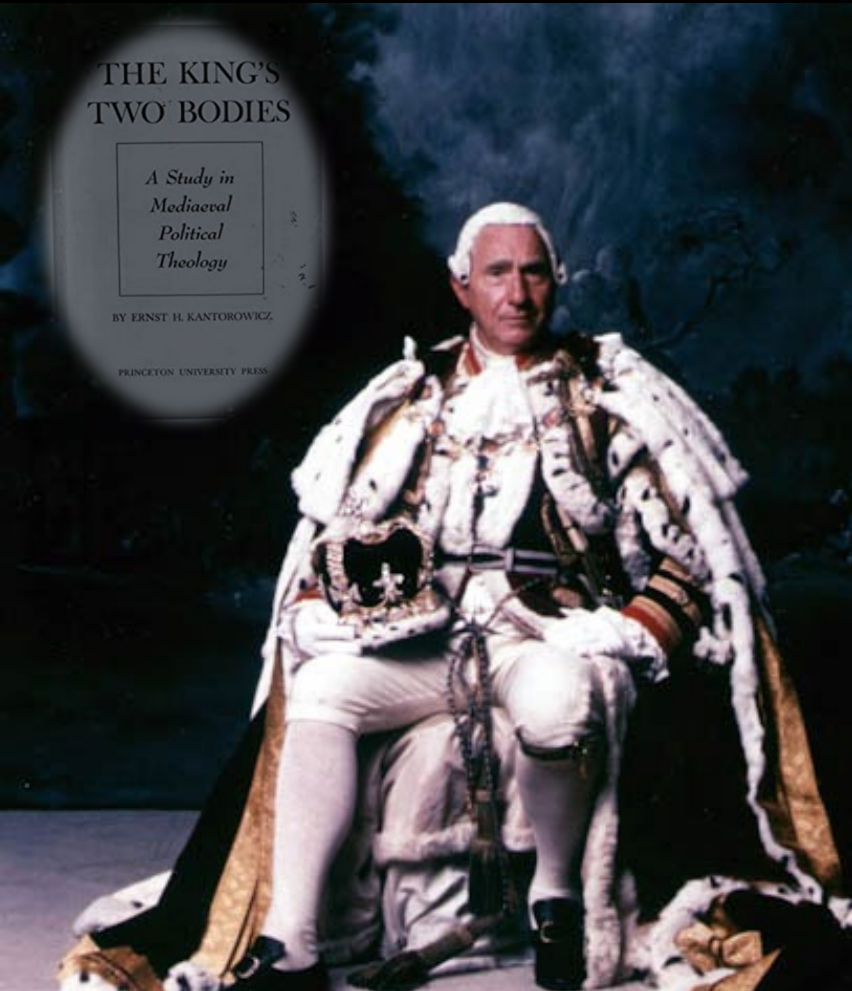
- Nicholas Hytner: elokuva 1997

THE KING'S
TWO BODIES

*A Study in
Mediaeval
Political
Theology*

BY ERNST H. KANTOROWITZ

PRINCETON UNIVERSITY PRESS

Vallan ruumis

Ernst Kantorowitz: Kuninkaan kaksi ruumista. Tutkimuksia keskiaikaisesta poliittisesta teologiasta

Kuninkaan luonnollinen ja poliittinen ruumis

Kuninkaan symbolinen ruumis – vallan jatkumon ilmentymä

Kuninkaan paljas ruumis - uusien valtatekniikoiden kohde

Sairauden kiinnittyminen ruumiiseen – vallan kiinnittyminen ruumiiseen

Käänteinen kruunajaisseremonia

Suvereenin pehmustaminen

Riisutaan monarkian symboleista
→ paljas ruumis

”Vaikutusten kohde uudelle vallalle, jonka tarkoitus tehdä ruumiista ”kuuliainen (docile) ja alistunut (soumis) (Pinel)”

Uusi anonyymi kurivalta (palvelijat ja lääkärit edustaa)

”Säännösten hiljaisuus löytää kruununmenetyksen tyhjän tilan”

Protopsykiatrinen näyttäminen

Tiedollinen erhe (hulluus) → alistettava voima (hulluus)

- Ei tietämys hulluudesta vaan sen voiman kahlitseminen, hullun tahdon alistaminen ja nautinnon peruuttaminen
- *"Terapeuttista suhdetta edelsi valtasuhde"*

Konkreettinen valtataistelu ruumiiden välillä

- *"Todellisuudessa hullujenhuoneissa organisoidaan taistelukenttä"*
- *"On vallan olemuksellinen piirre, että sitä sovelletaan aina viime kädessä ruumiiseen. Kaikki valta on fyysikaalista ja ruumiin ja poliittisen vallan välillä on suora yhteys."*

Kurivalta → Psykiatrinen tieto

Psykiatrinen tieto ei ole ainoastaan vallan muoto, kuten psykiatristen käytäntöjen kritiikissä oli pitkään esitetty, vaan tuon tiedon itsensä konkreettisena mahdollisuusehtona toimi sitä edeltävä kurivallan käytäntö.

Valta-tieto

- Tieto edellyttää valtasuhdetta
- Valta luo tietoa

Diskurssien järjestys 1970

COLLÈGE DE FRANCE

CHAIRE D'HISTOIRE
DES SYSTÈMES DE PENSÉE

LEÇON INAUGURALE
faite le Mercredi 2 Décembre 1970

PAR
M. MICHEL FOUCAULT
Professeur

"Historia opettaa meitä lakkaamatta, ettei diskurssi ole yksinkertaisesti se mikä kääntää taisteluja ja herruuden järjestelmiä, vaan se mistä ja minkä kautta taistellaan, valta, joka pyritään kaappaamaan."

MICHEL FOUCAULT

"Tietenkin diskurssin sisäisen väitteen/proposition tasolla jako totuuteen ja erheeseen ei ole mielivaltainen, muutettavissa oleva, institutionaalinen tai väkivaltainen."

Mutta jos katsomme asiaa toisessa mittakaavassa ja pyrimme tietämään mikä on tuo historiassamme useiden vuosisatojen ajan jatkuvasti diskurssejamme läpäissyt totuuden tahto, mikä on hyvin yleisessä muodossaan tiedon tahtoamme hallinnut jakamisen tyyppi. Silloin voimme kenties nähdä piirtyvän jotakin sellaista kun (historiallinen, muutettavissa oleva ja institutionaalisesti pakottava) ulossulkemisen järjestelmä."

L'ordre
du discours

nrf

Tiedon halu

Kaikki ihmiset haluavat luonnostaan tietää.

πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει.

Osoituksena tästä on aistien arvostus, sillä riippumatta hyödyllisyydestä niitä arvostetaan niiden itsensä vuoksi, ja eniten kaikista arvostetaan näkemistä.

σημεῖον δ' ἡ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις: καὶ γὰρ χωρὶς τῆς χρείας ἀγαπῶνται δι' αὐτάς, καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων ἢ διὰ τῶν ὁμμάτων.

Tietämys (connaissance) jo luonnossa

- 1) On olemassa halu, joka kohdistuu tietoon
- 2) Tämä halua on universaali ja löytyy jokaisesta ihmisestä
- 3) Se on jo luonnon antama

Aistimus itsessään riippumatta hyödyllisyydestä on luonnollista nautintoa (ei hēdonē vaan agapēsis). Itseisarvoinen tietämys antaa inhimillisen onnen nautinnon (agapēsis).

Filosofinen tietämys tiedon itseisarvoisena mallina on jo luonnollisessa halussa. Tiedonhalu ei siis ulkoista tietämykselle vaan juontuu siitä.

Ruumis ja halu (hēdonē) jää lausumatta.

Tragedian, sofistien ja Platonin kysymys: **Miksi halutaan tietoa?**

Traaginen sankari ei todellakaan halua luonnostaan tietoa.

Tietämys kohtalokasta

Tietämys (connaissance) = halun ja tiedon (savoir) yhteenliittyminen

Tieto (savoir) se mikä tietämyksessä tahdon kohde, halun päämäärä, herruuden väline, taistelun panos.

Tiedontahto

Nietzschen tekstit yrityksinä vapauttaa tiedonhalu tietämyksen muodosta ja laista.

Tietämys ei luonnossa tai luonnostaan – keksintö

Nietzschen tiedontahto, vaisto ja halu ovat palautumattomia tietämykseen

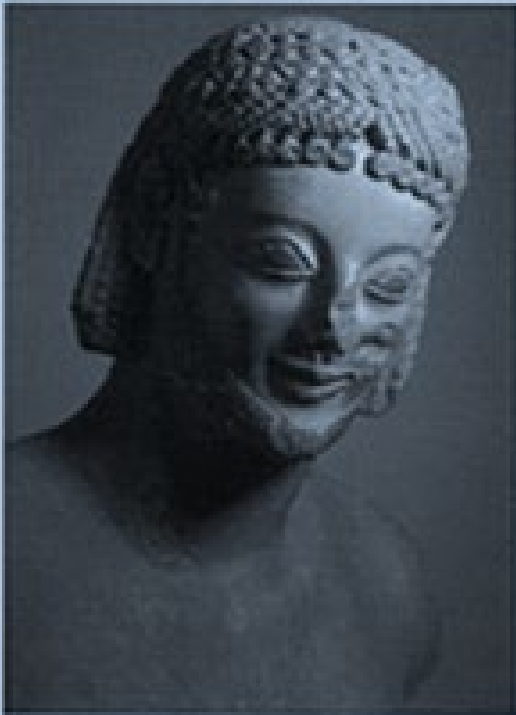
Pyrkimys purkaa tietämyksen ja totuuden yksinkertaisuus

Tiedontahdon historia

Tiedontahdon muoto-oppi

Marcel Detienne

Les Maîtres de Vérité
dans la
Grèce archaïque

Länsimaisen totuuden antropologia

Antiikin Kreikan tutkimus (Louis Gernet)

Dumézil ja Lévi-Strauss → Pariisiin koulukunta (école de Paris)

Strukturalistinen antropologia

- Jean-Pierre Vernant
- Pierre Vidal-Naquet
- Nicole Loraux
- Marcel Detienne

Detienne: Totuuden valtiat arkaaisessa Kreikassa.

Les Maîtres de vérité dans la Grèce archaïque, Paris, Maspero, 1967.

Objektiivisen ja rationaalisen totuuden tausta

Arkaaisen totuuden hahmot: Tietäjä, runoilija ja oikeamielinen kuningas

Valta-tieto (pouvoir-savoir) muodot

Ideologisten taistelujen ”takana” perustavampi valta-tieto suhde

- Valtasuhteilla ei ole tiedon suhteen vain auttava tai estävä rooli
- Mikään valtasuhde ei muodostu ilman kommunikation, rekisteröinnin, kasaamisen ja paikaltaan siirtämisen järjestelmää, joka on itsessään vallan muoto ja yhdistyy toisiin vallan muotoihin.
- Valtaa ei harjoiteta ilman tiedon eristämistä, haltuunottoa, jakamista ja patoamista.

Juridis-poliittiset matriisit

- *”Historiallisessa muodostumisessaan samanaikaisesti vallan harjoittamisen välineitä ja tiedon asettamisen sääntöjä.”*

Mitta, tutkimus ja tutkinta

- Tiedonhankinnan tapoja
- Historiallisesti myös vallan harjoittamisen välineitä.

Koettelu /testi (épreuve)

Oikeus taisteluna - totuus valana ja testinä

Arkaainen oikeus - Keskiajalla germaaninen oikeus

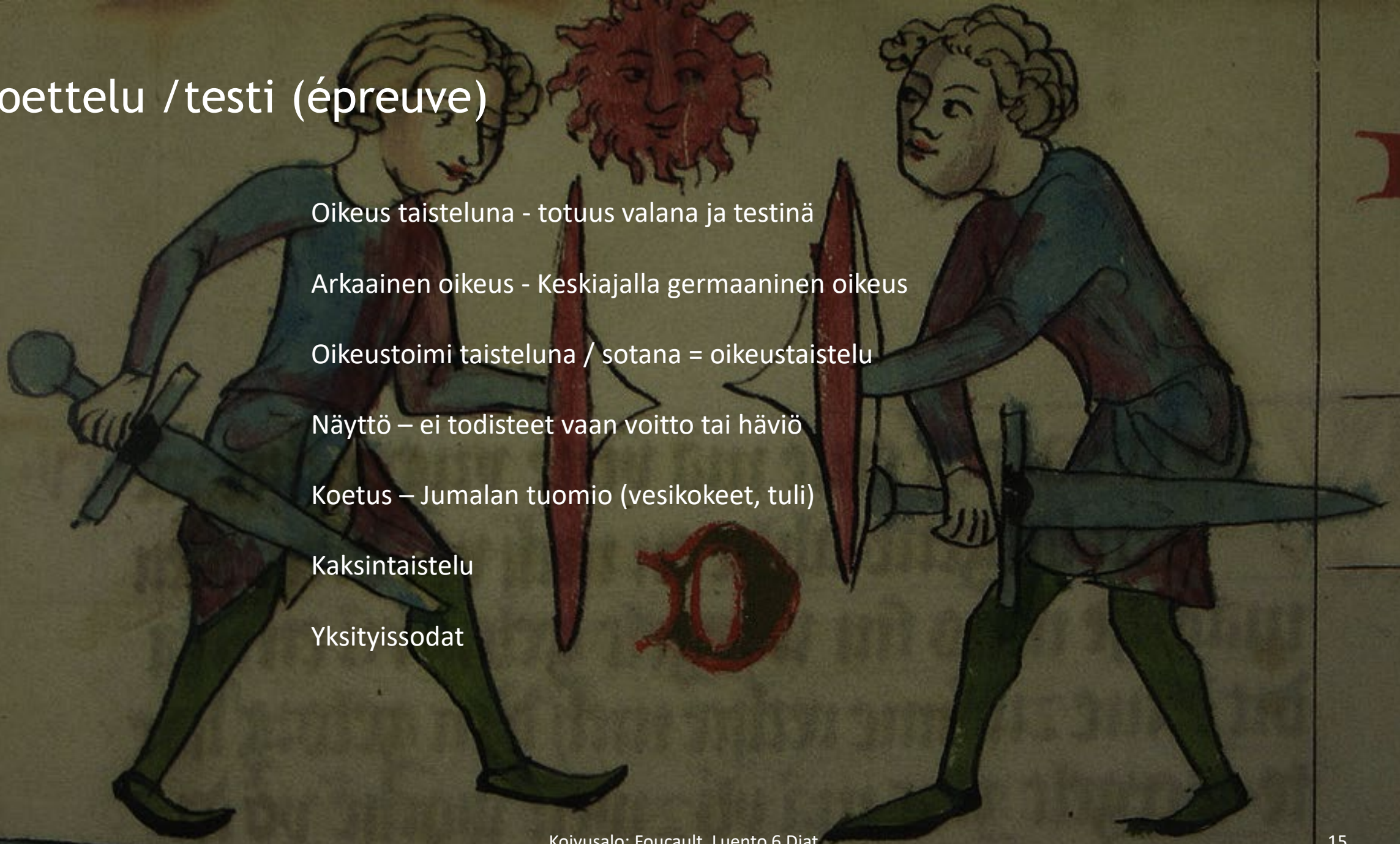
Oikeustoimi taisteluna / sotana = oikeustaistelu

Näyttö – ei todisteet vaan voitto tai häviö

Koetus – Jumalan tuomio (vesikokeet, tuli)

Kaksintaistelu

Yksityissodat

Mitta (measure)

Antiikin Kreikan kansalaisyhteisö

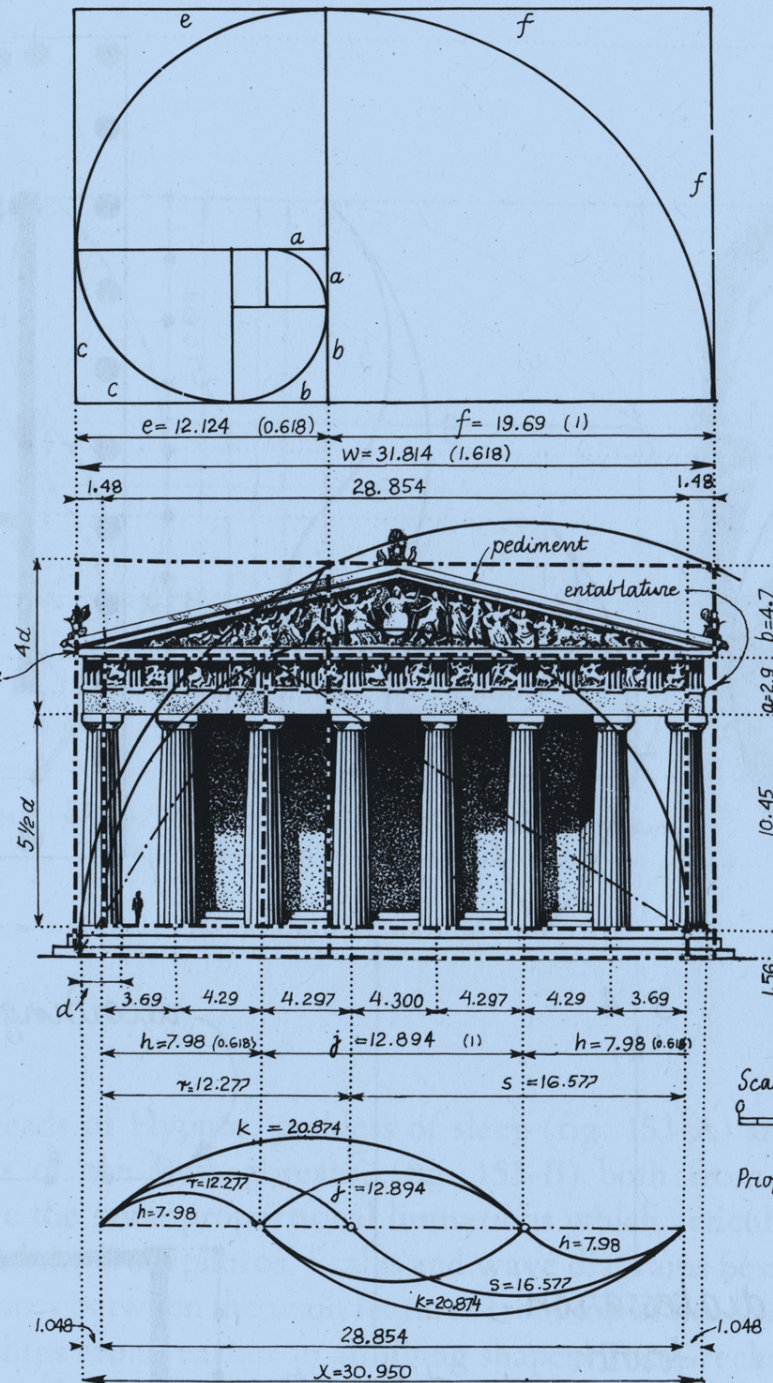
Järjestysfunktio

Ilmaantuu tapana asettaa ja vahvistaa järjestys

Oikea(mielinen) järjestys ihmisten ja elementtien taistelussa.

Löydettävä mitta vallan vaateiden arvioimiseen

Muodostuu myös matemaattisen ja fysikaalisen tiedon matriisiksi.

Tutkinta, tutkimus (enquête)

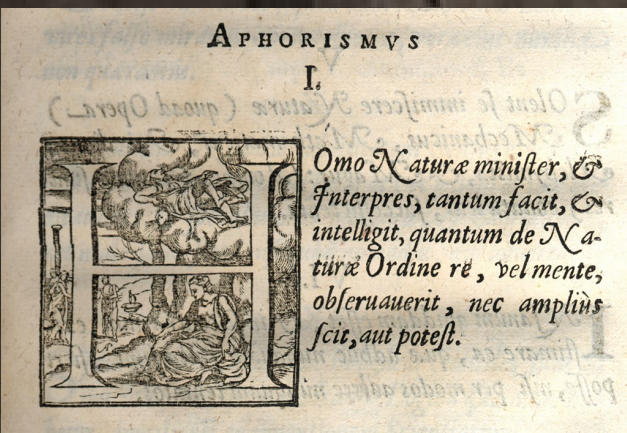
Keskittämisfunktio

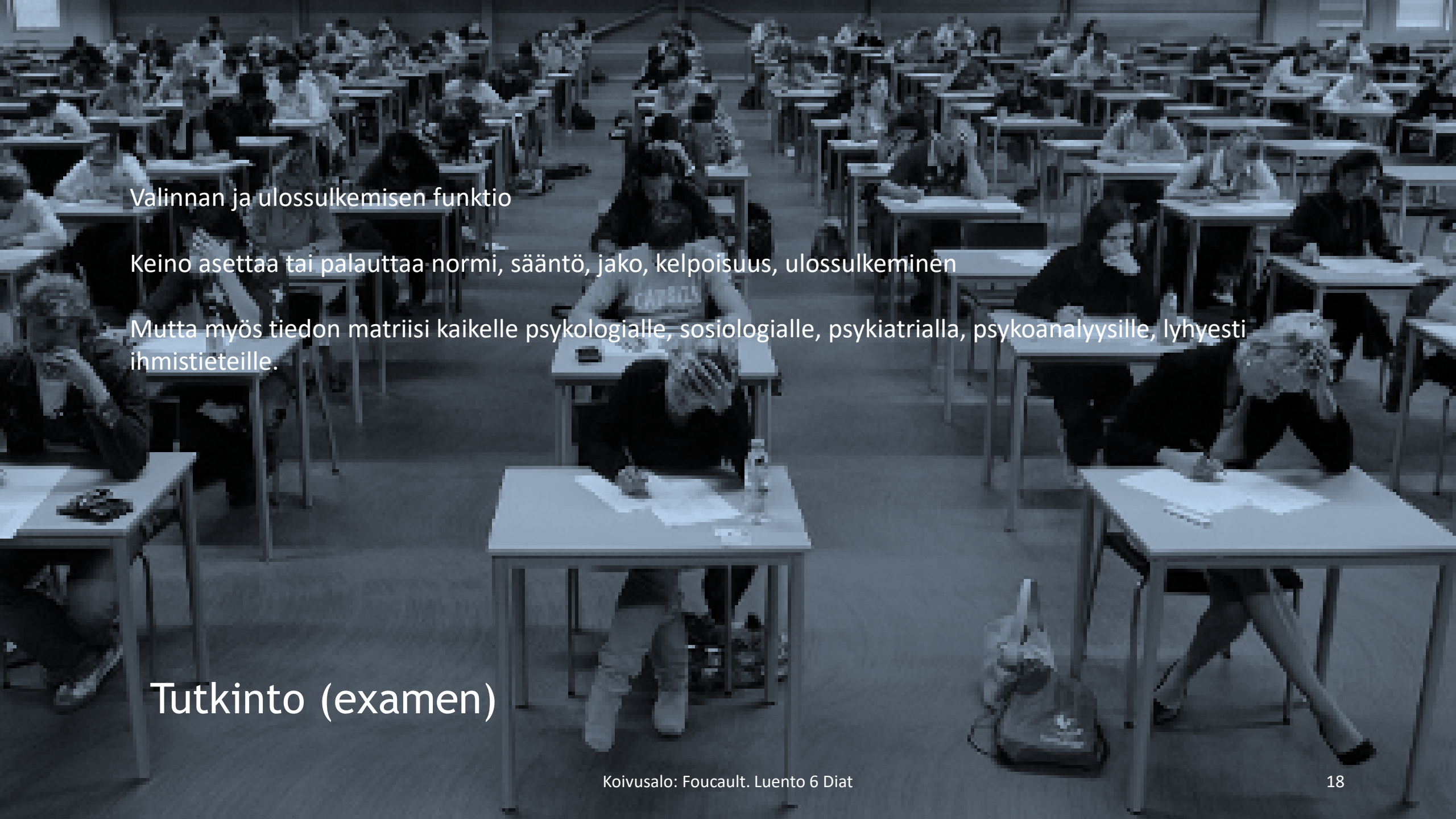
Tapa todeta ja löytää tosiasiat, tapahtumat, toimet, ominaisuudet, oikeudet.

Myös uusien empiiristen tieteiden ja luonnontieteiden tiedonhankinnan matriisi

Kehittyi inkvisition vallankäytön kanssa

Tiede luonnon inkvisitiona, tosiasioden puristaminen esiin luonnosta

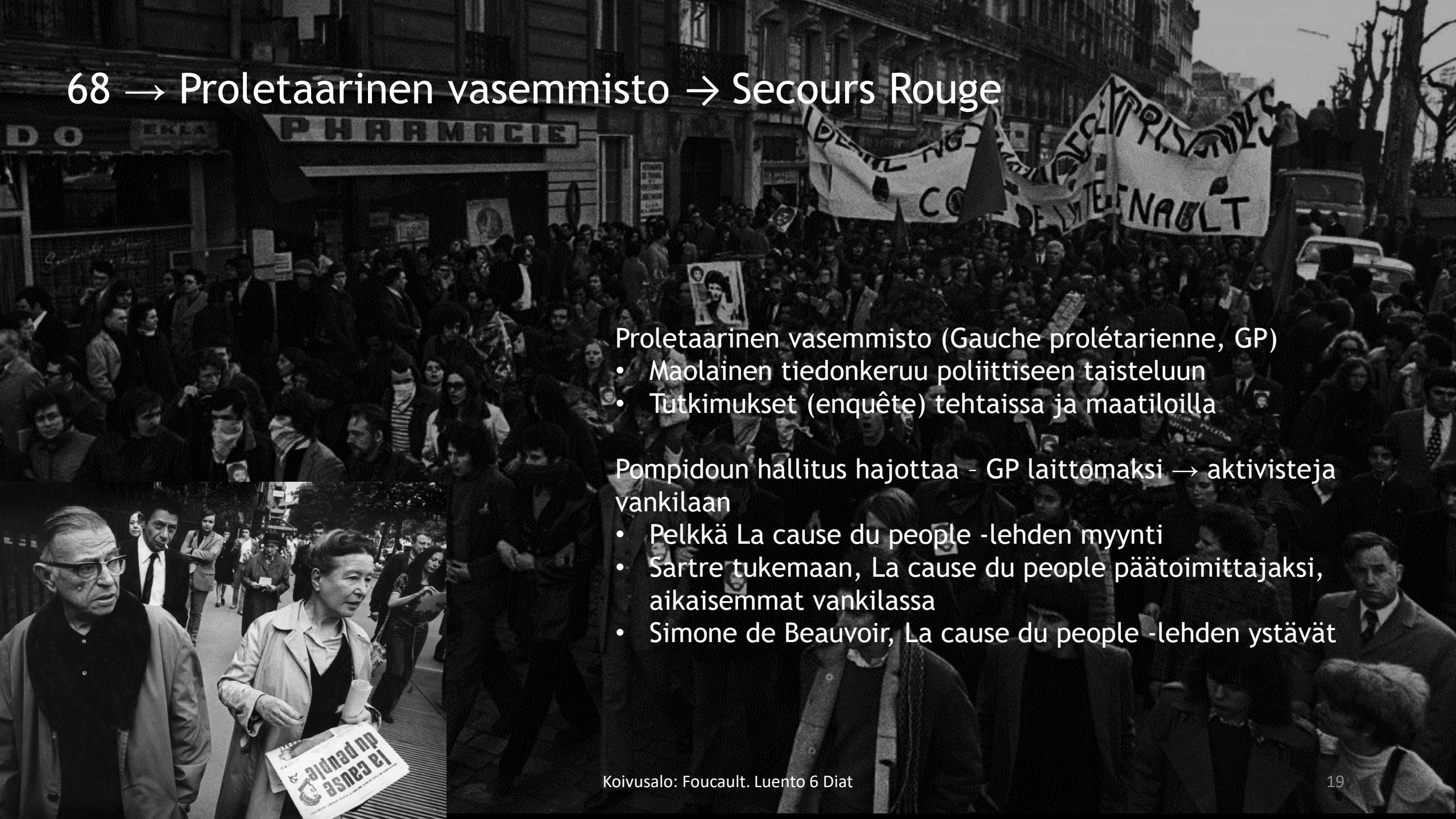
Valinnan ja ulossulkemisen funktio

Keino asettaa tai palauttaa normi, sääntö, jako, kelpoisuus, ulossulkeminen

Mutta myös tiedon matriisi kaikelle psykologialle, sosiologialle, psykiatrialla, psykoanalyysille, lyhyesti ihmistieteille.

Tutkinto (examen)

68 → Proletaarinen vasemmisto → Secours Rouge

Proletaarinen vasemmisto (Gauche prolétarienne, GP)

- Maolainen tiedonkeruu poliittiseen taisteluun
- Tutkimukset (enquête) tehtaissa ja maatiloilla

Pompidoun hallitus hajottaa - GP laittomaksi → aktivisteja vankilaan

- Pelkkä La cause du people -lehden myynti
- Sartre tukemaan, La cause du people päätoimittajaksi, aikaisemmat vankilassa
- Simone de Beauvoir, La cause du people -lehden ystävät

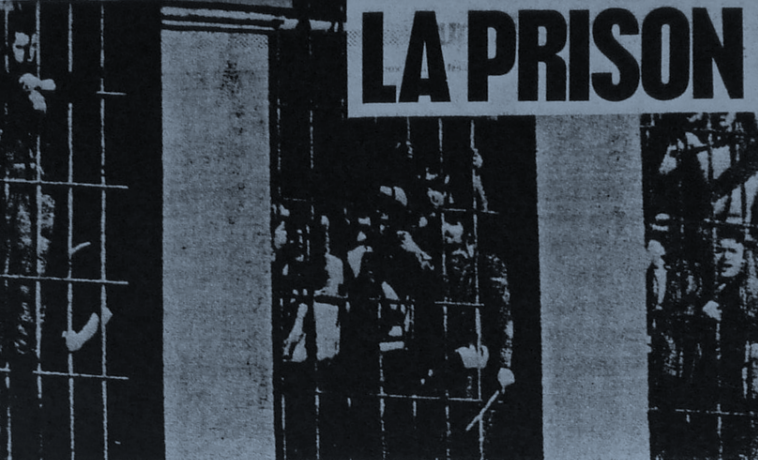
1970-1971 aktivistien nälkälakot vankilassa

Vaativat poliittisen vangin asemaa

Sartre ollut "kansantuomioistuimen" johdossa, tutkimus kaivosonnettomuudesta

Daniel Defert pyytää Foucault'ta samanlaiseen toimeen nälkälakkojen tutkimuksen osalta

n de San Vittore (Milan, 13 avril 1969).

L'INFORMATION EST UNE LUTTE

la presse en parle, de la même façon : sont parmi les plus — mais, surpeuplée après un autre

Un questionnaire a été rédigé, qu'on peut nous demander. Dès qu'ils seront assez nombreux, les résultats en seront publiés.

Ce n'est pas à nous de suggérer une réforme. Nous voulons seulement faire connaître la réalité. Et la faire connaître immédiatement, presque au jour le jour; car le temps presse. Il s'agit d'alerter l'opinion et de la tenir en alerte. Nous essaierons d'utiliser tous les moyens d'information quotidiens, hebdomadaires, mensuels. Nous faisons donc appel à toutes les tribunes possibles.

Enfin, il est bon de savoir de qui nous menaces; mais il est bon aussi de savoir comment se défendre. Une de nos premières tâches sera de publier un petit Manuel du parfait

arrêté, doublé évidemment d'un Avis aux arrestateurs.

Tous ceux qui veulent informer, être informés ou participer au travail peuvent écrire au G.I.P.
285 rue de Vaugirard Page XV

Pour le Groupe d'Information sur les Prisons
Jean-Marie Domenach
Michel Foucault
Pierre Vidal-Naquet

Vankiloiden informaatioryhmä (GIP) 1971

Ei tuomistuin tutkimus vaan uusi yhteiskunnallinen liike ja informaatioverkosto

Ei poliittiset aktivistit vaan kaikki vangit ja vankilaolosuhteet yleisesti

Tasavaltalainen Pierre Vidal-Naquet & katolilainen Jean-Marie Domenach

”Tietoa vankiloista julkaistaan vähän, se on yksi yhteiskuntajärjestyksemme salatuimmista alueista, yksi pimeä osa elämäämme. Meillä on oikeus tietää, me haluamme tietää. Tämän takia yhdessä viranomaisten, asianajajien, toimittajien, lääkärien, psykologien kanssa, olemme muodostaneet Vankiloiden informaatioryhmän.”

”Meille kerrotaan, että vankilat ovat ylikansoitettuja, mutta entä jos kansa on ylivankiloitu.”

le G.I.P. (Groupe d'Information
sur les Prisons)
ne se propose pas de parler
pour les détenus des différentes prisons :
il se propose
au contraire
de leur donner la possibilité de parler
eux-mêmes,
et de dire ce qui se passe dans les prisons.
Le but du G.I.P. n'est pas réformiste,
nous ne rêvons pas d'une prison idéale :
nous souhaitons
que les prisonniers puissent dire
ce qui est **intolérable**
dans le système de la répression pénale.
Nous devons répandre
le plus vite possible
et le plus largement possible
ces révélations
faites par les prisonniers mêmes.
Seul moyen pour unifier
dans une même lutte
l'intérieur et l'extérieur de la prison.

Sietämätön (Intolérable)

Asiat, joita ei tule suvaita
Tutkimukset sietämättömästä
Taistelu sietämätöntä vastaan

Sietämättömiä ovat:
tuomioistuimet
kytät
laitossairaalat
koulu
asepalvelus
lehdistö ja televisio
valtio
ja ennen kaikkea vankilat

..VOUS ETES DEJA LA

A LA PRISON

INTOLERABLE
— les prisons —

le G.I.P.
**ENQUÊTE
DANS
20
PRISONS**
1

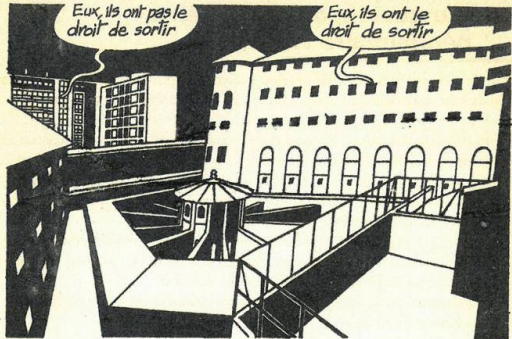
INTOLÉRABLE
— les prisons —

le G.I.P.
enquête dans une
**PRISON-
MODÈLE :
FLEURY-
MÉROGIS**

PRISON DE FLEURY-MÉROGIS

INTOLÉRABLE
4
**SUICIDES
DE
PRISON**
(1972)

DÉJA PARUS
INTOLÉRABLE 1
enquête dans vingt prisons.
INTOLÉRABLE 2
enquête dans une prison modèle : Fleury-Mérogis.
INTOLÉRABLE 3
L'expérience de George Jackson.

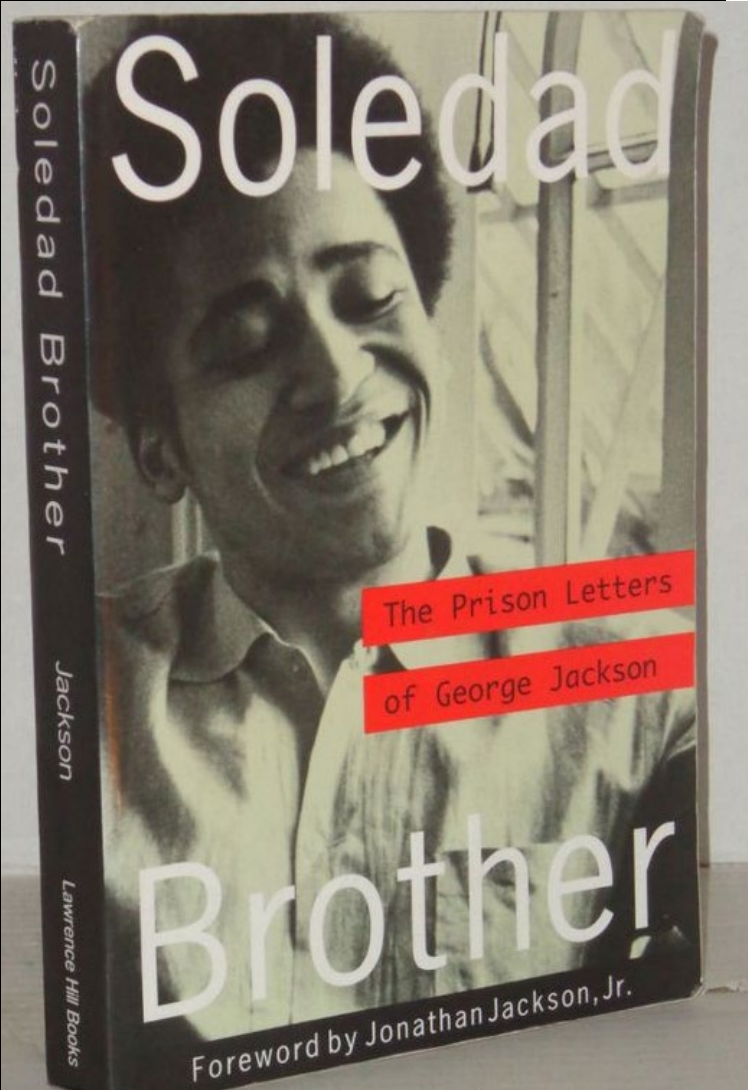

MEETING PRISONS
JEUDI 16 DECEMBRE 20H 30.
CINE ESPOIR 69 rue du TAUR
FILMS LES PRISONS AMERICAINES
MUTINERIES en ITALIE
TEMOIGNAGES de DETENUS
ANCIENS DETENUS et de FAMILLES
GROUPE D'INFORMATION SUR LES PRISONS
SECOURS ROUGE

LA PRISON MODELE: SEUL 23 h sur 24

LA PRISON MODELE

te diront : seul 23 h sur 24, tout plutôt

"George Jacksonin kuolema ei ollut vankilaonnettomuus, se oli poliittinen murha."

INTOLÉRABLE
3

L'assassinat
de
**George
Jackson**

BULLETIN SPECIAL DU
GROUPE
INFORMATION
SANTE

Informaatioryhmät

Informaatioryhmät

Terveystenhoito, mielisairaalat, sosiaalityö, maahanmuuttajat jne.

Terveystenhoito ja sosiaalityö

- G.I.S. Groupe d'information santé, décroissant médecins et malades
- Manifesti 1973, 331 lääkäriä tunnustaa tekeneensä laittoman abortin - deskriminalisointi

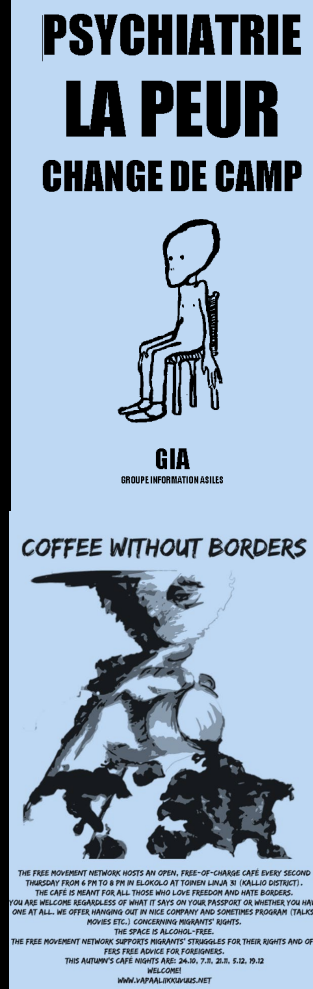
Mielisairaalat

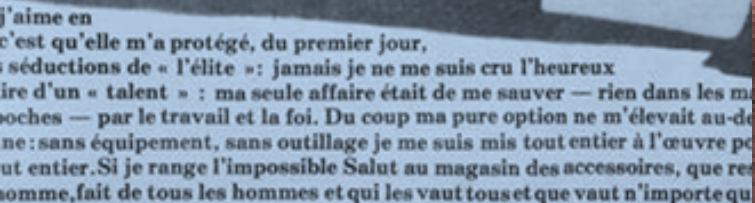
- G.I.A. Groupe d'information sur les asiles

Siirtotyöläisten ja maahanmuuttajien poliittiset ja ihmisoikeudet

- G.I.S.T.I. Groupe d'information et de soutien des travailleurs immigrés.

Vapaaliikkuvuus verkosto

Alan Jaubert tapaus 1971

Vapaa tietotoimisto APL, l'Agence de Presse Libération

Claude Mauriac

Myöhemmin Libération perustaminen

Foucault'n pettymys, ei totuutta

Claude Mauriac (1914-1996)

François Mauriacin poika

Kirjailija, lehtimies

Charles de Gaullen yksityissihteeri (1944-1949)

Oikeisto-konservatiivinen tausta

Marcel Proustin veljentyttären kanssa naimisiin

Le Temps immobile 1-10

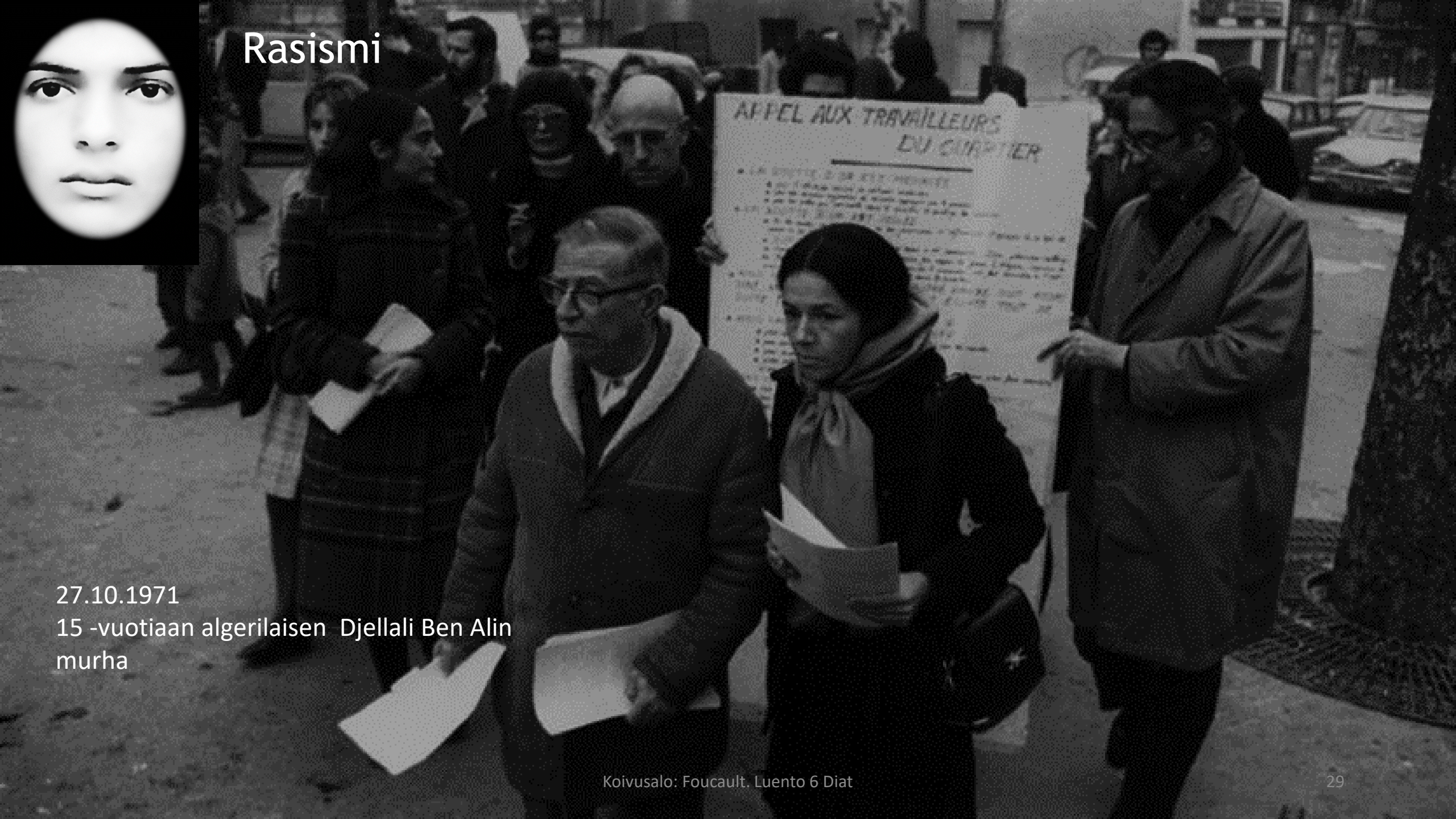
Le Temps accompli 1-4

Rasismi

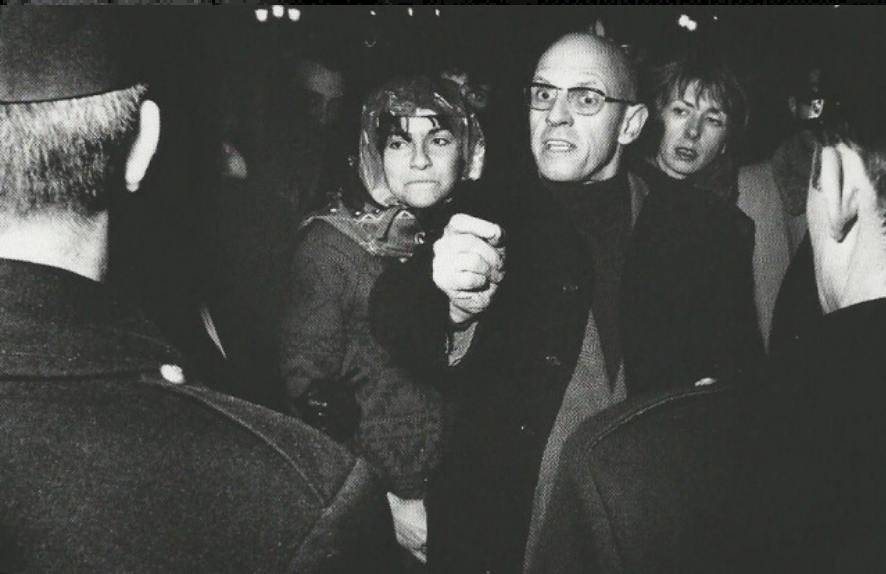
27.10.1971

15-vuotiaan algerilaisen Djellali Ben Alin
murha

Professorin uusi aktivismi

"Uusi kiinnostus todellisena pakona tylsyydestä, jota jo tunsin kirjallisuutta kohtaan."

Intellektuellin muutos

Foucault & Deleuze: Intellektuellit ja valta

- Teorian ja käytännön uusi suhde
- Ei enää muita edustava kokonaistietämys
- Paikallinen ja alueellinen teoria, paikalliset kysymykset
- Reformoijat aina toisten puolesta, miten ihmiset itse kokevat?

Ei alistettujen oikea tietoisuus, tuottaa analyysin välineitä

Universaali ja erityinen intellektuelli (*l'intellectuel spécifique*)

Universaali = edustaa kaikkien tietoisuutta, totuuden ja oikeuden mestari
Juristi, kirjailija

Erytinen – tutkija-asiantuntija – erityiset alueet (sairaala, laitos, laboratorio, yliopisto, yhteiskunta ja perhesuhteet jne.)

Myös erityisen uudelleen asemointi – erityinen asiantuntemus suhteessa yleiseen kysymykseen totuuden hallinnon tavoista.

Taistelun ontologia

Merkitysten ja symboleiden analyysistä taistelun, sodan ja voimien suhteen analysointiin.

Opiskelijakapinat, vankilakapinat → vahva repressio, väkivaltakoneiston uusi läsnäolo

Paljasjalkojen (Nu-pieds) kapina Normandiassa 1639 - suolaveron korotus

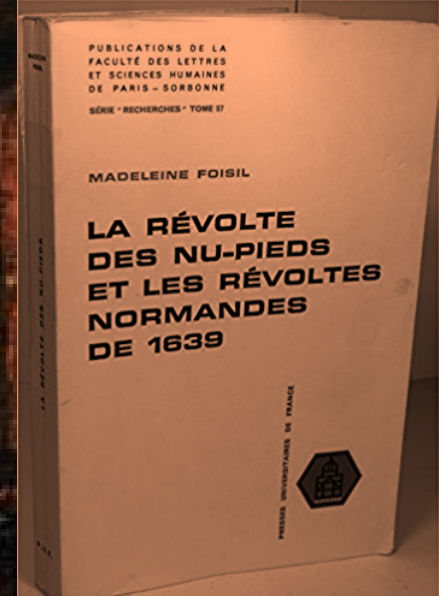
Kardinaali Richelieu lähettää ”sodaksi” kutsumansa Jean de Gassionin armeijoiheen kukistamaan kapinan verisesti – kapinalliset ei kansalaisina vaan ulkoisina vihollisina

Kuninkaan kansleri Pierre Séguier jakamaan tuomioita ja asettamaan uuden järjestyksen

Kiistat tulkinnasta: oikeisto-katolilainen vastaan marxilainen

- Boris Porshnev: Народные восстания во Франции перед Фрондой (1623—1648). 1948. Ranskaksi (1963). Perustassa luokkasota, taustalla talonpoikien massat
- Roland Mousnier: Ei luokkia, säätyjärjestelmän konflikti uuden valtion kanssa
- Madeleine Foisil: Väitöskirja 1970

Foucault: Sisällisota ja uusi valtiokoneisto → Vallan käytön ja järjestelmän muutos

Polttoainevero 2018

Uusi alistuskoneisto

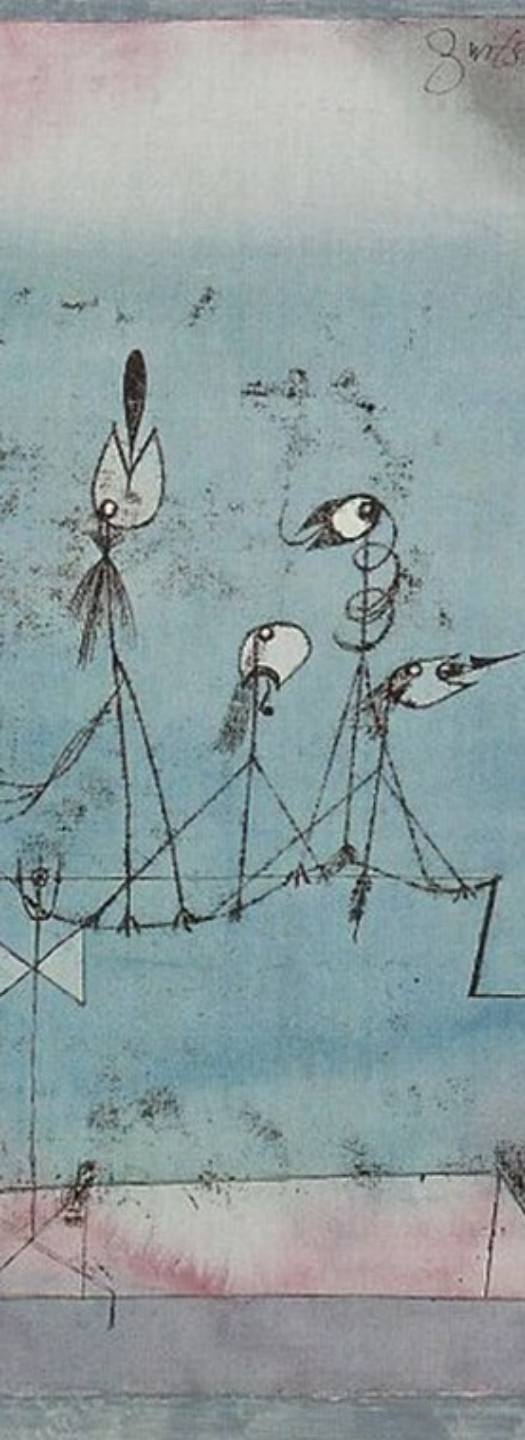
Poliittinen seremonia

- Saapuu hallitsemaan aseistettua oikeudenmukaisuutta (*faire régner la justice armée*)
- Parlamentaarikot, pormestari, arkkipiispa kieltäytyy hyväksymästä Séguierin edustamaa rajatonta valtaa
- Séguier kieltäytyy tunnustamasta vaateita – kaikki valta kuninkaan edustamalta valtiolta
- Kaikki toimijat tämän palvelukseen

Feodalismien rakenne ja kuitenkin uusi valtiokoneisto, josta kapitalismin kehittymisen tekijä

Uusi poliittinen ruumis: valtiokoneisto

- Yleinen oikeus ja yleinen syyttäjä
- Poliisi, ei-sotilaallinen aseellinen valtakoneisto
- Vankeus rangaistusmuotona.

Vallan dispositiivit

Episteme = tiedon järjestys → Dispositiivi = vallan strategiat

Dynaaminen valtasuhteiden strategia verkosto

”Voimasuhteiden strategiat, jotka tukevat tiedon tyyppejä ja joita nämä vuorostaan tukevat ...heterogeeninen kokoonpano, joka sisältää diskursseja, instituutioita, arkkitehtonisia kaavoituksia, sääntömääräisiä päätöksiä, lakeja, hallinnollisia toimenpiteitä, tieteellisiä, moraalisia ja filantrooppisia lausumia, yhtä hyvin sanottua kuin ei-sanottua.... Dispositiivi itsessään on verkosto, joka voidaan asettaa näiden perustekijöiden välille.”

Strategisesti hallitseva päätehtävä vastaa tiettyyn historialliseen vaatimukseen (väestö-ongelma → turvapaikka ongelma)

Toiminnallisesti ylimäärittynyt (surdéterminé), useita vaikutuksia, vaikuttajia

Korona dispositiivi

**« MOI, PIERRE RIVIÈRE,
AYANT ÉGORGÉ MA MÈRE,
MA SŒUR ET MON FRÈRE... »**

Un film de René Allio

D'après l'ouvrage collectif dirigé par Michel Foucault

Pierre Rivière

Seminaari: Psykiatrian ja rikosoikeuden suhteet → Pierre Rivièren tapaus

Arkistotutkimus - yhteishanke

Nuori talonpoika, joka tappoi äitinsä ja sisaruksensa

Juridinen diskurssi

Uusi psykologinen diskurssi

Rivière'n oma kirjoitus syistä, "elämänkerta"

"Minä, Pierre Rivière, teurastettuani äitini, siskoni ja veljeni ja haluten tehdä selväksi motiivit, jotka johtivat minut tähän tekoon, olen kirjoittanut kaiken elämästä, jota isäni ja äitini viettivät yhdessä avioliittonsa jälkeen."

René Allion elokuva 1976, pidemmässä versiossa Foucault tuomarina

Voima paeta: vankilat

Les Prisonniers
Galerie Maeght Paris 1973.

'La force de fuir'. Derrière le miroir, no 202:
Rebeyrolle, mars 1973, pp. 1-8.

Paon linja (ligne de fuite)

REBEYROLLE

**DERRIERE
LE MIROIR**

**REBEYROLLE
GALERIE MAEGHT**

Vankila historiallisuuden sijana

"Olet tullut sisään. Sinua ympäröi kymmenen maalausta, jotka kiertävät tilaa, jonka kaikki ikkunat on suljettu huolellisesti. Etkö olekin vankilassa, kuten koirat, jotka näet hyppivän ja tönien itseään häkkejään vasten... koirat eivät kuulu tiettyyn aikaan tai paikkaan.

Kyse ei ole Espanjan, Kreikan, Neuvostoliiton, Brasilian tai Saigonin vankiloista; kyse on vankilasta.

Mutta vankila on nykyään poliittinen paikka, toisin sanoen paikka, jossa voimat syntyvät ja ilmenevät, jossa historia muodostuu ja aika syntyy."

Historian voiman maalaaminen

"Älä sano, että historia ilmaantuisi taulujen rinnastusten ansiosta vaan pikemminkin liike, joka aluksi värähtelee ja irttaa sitten tauluista ylittää todellakin rajansa kirjautuakseen ja jatkuakseen seuraavassa taulussa ja ravistaa niitä kaikkia samalla sinun eteesi jätetyllä valtavalla pakenemiseen päättyvällä liikkeellä.

Taulujen sarja ei kerro niinkään siitä mitä tapahtui vaan sen sijaan nostattaa voiman, jonka historia voidaan kertoa paon ja vapauden vanavedessä.

Maalauksella on ainakin tämän verran yhteistä diskurssin kanssa: kun se välittää historiaa luovan voiman, se on poliittista.

Bibliothèque
des
HISTOIRES

Surveiller et punir

Naissance de la prison

par

MICHEL FOUCAULT

nrf

Éditions Gallimard

Tarkkailla ja rangaista 1975

Surveiller et punir. Naissance de la prison. 1975

Tarkkailla ja rangaista. Suom. Eevi Nivanka. Otava 1980. Ongelmia käännökssä.

Järjestyksen historia laittomuuden hallitseminen näkökulmasta

Kertomus oikeuden "toisen" - laittomuuden hallitsemisesta

Rangaistuksen tekniikat ja laittomuuden hallinta

Se mitä pidetty rikoksena on pysynyt suhteellisen muuttumaton

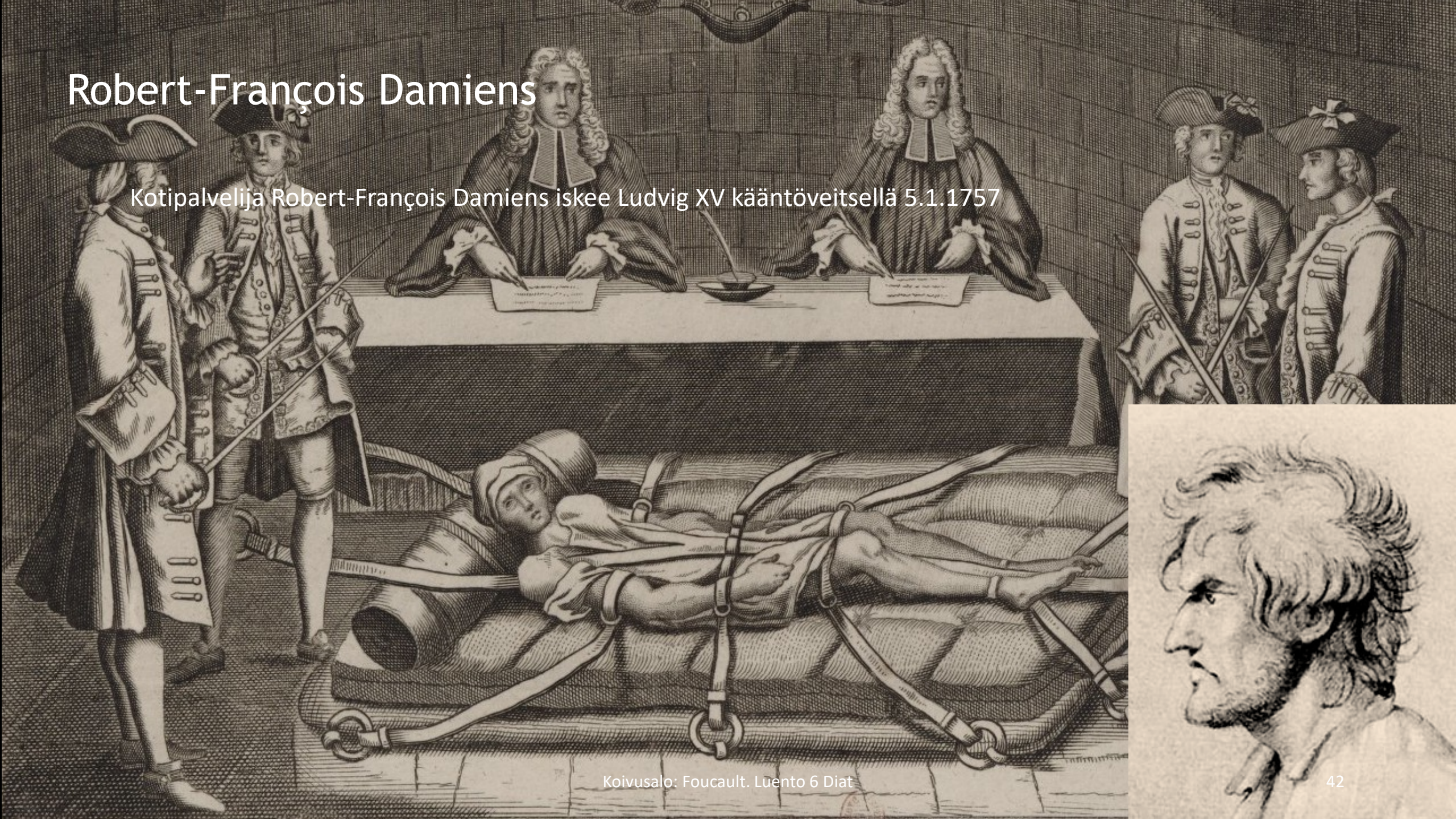
Se miten laittomuutta on hallinnoitu on muuttunut

Tuottavan ja järjestävän vallan idea

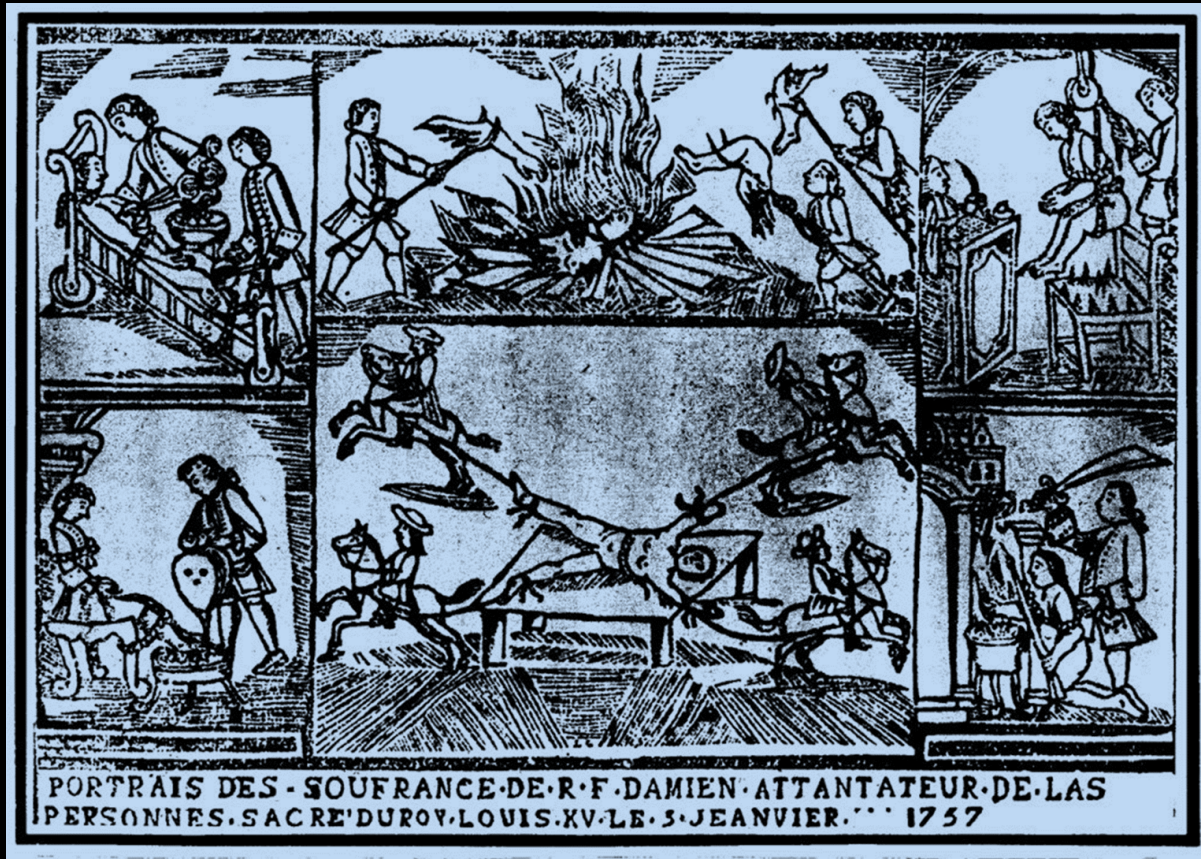
Normittava kurivalta

Robert-François Damiens

Kotipalvelija Robert-François Damiens iskee Ludvig XV kääntöveitsellä 5.1.1757

Julkinen teloitus ja kidutus 2.3.1757

Tuomio:

Soihtu kädessä ja teloittajan köysi kaulassa anelemaan armoa jumalta ja kuninkaalta Pariisin pääkirjon eteen

Mestattavaksi Grèven aukiolle, kidutus pihdeillä rinnoista, käsivarsista, reisistä ja pohkeista, kädessä veitsi, poltetaan rikkitulella. Kidutusjälkiin sulaa lyijyä, kiehuva öljyä, polttavaa pihkakiveä, vahaa ja rikkiä.

Ruumis neljän hevosen rikkirepimäksi. Jäsenet poltettava tuhaksi ja heitettävä tuuleen.

Ei niin yksinkertaisesti: kiduttaminen kauemmin, hevoset eivät saa revittyä rikki. Raajat joudutaan leikkaamaan irti jne.

Pappi vierellä huolehtimassa

”Anteeksi Jumala, anteeksi Herra”

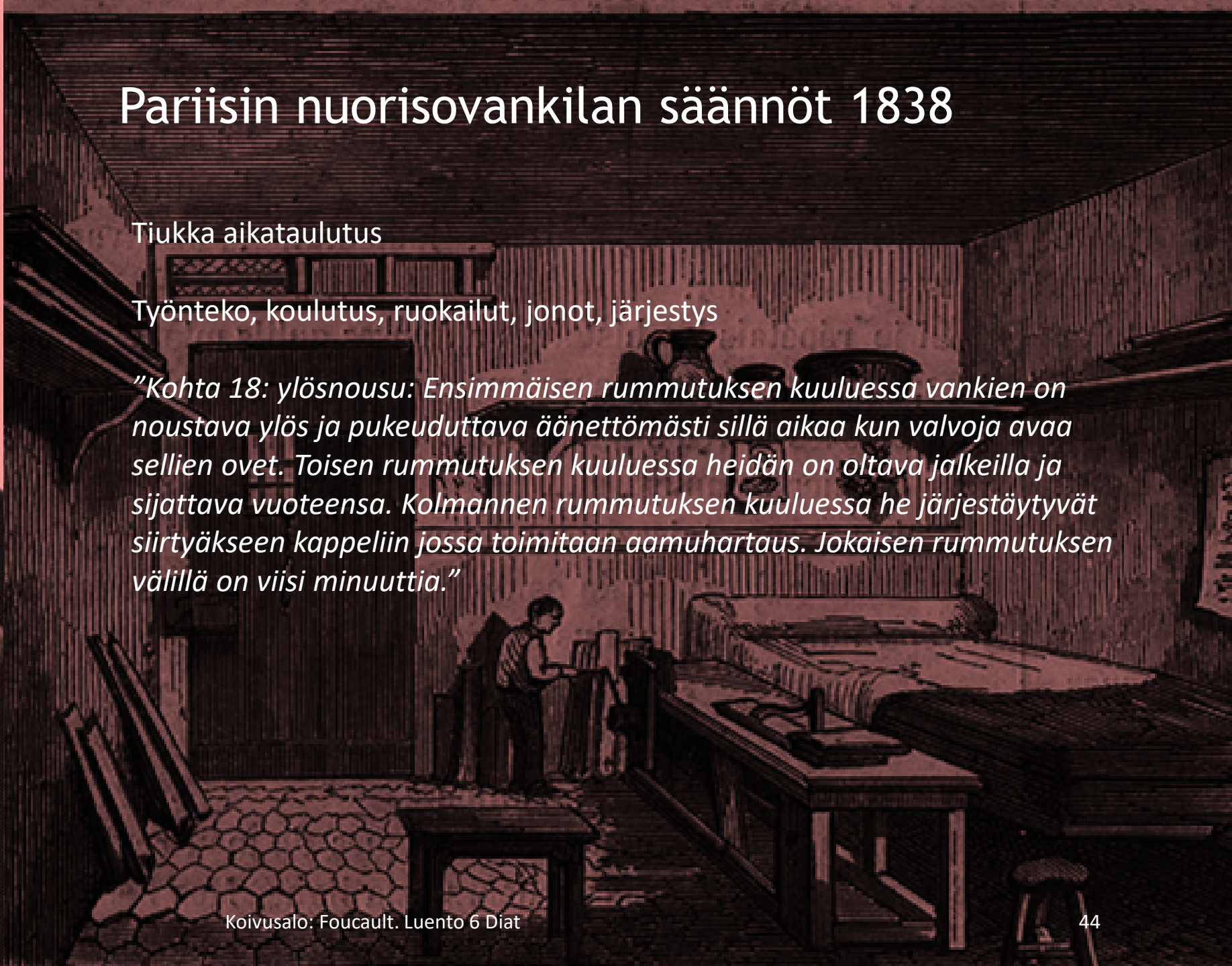

Pariisin nuorisovankilan säännöt 1838

Tiukka aikataulutus

Työnteko, koulutus, ruokailut, jonot, järjestys

”Kohta 18: ylösnousu: Ensimmäisen rummutuksen kuuluessa vankien on noustava ylös ja pukeuduttava äänettömästi sillä aikaa kun valvoja avaa sellien ovet. Toisen rummutuksen kuuluessa heidän on oltava jalkeilla ja sijattava vuoteensa. Kolmannen rummutuksen kuuluessa he järjestäytyvät siirtyäkseen kappeliin jossa toimitaan aamuhartaus. Jokaisen rummutuksen välillä on viisi minuuttia.”

Rangaistustaktiikat

1) Karkotus

Lähetä rajan taakse, kiellä tietyt alueet, tuhoa tai polta asumus, ota haltuun vauraus ja omaisuus, palauta lähtömaahan

2) Korvaus

Järjestä kompensatio, pakota sovitus, muunna vahinko velaksi, käännä rike rahalliseksi velvoitteeksi, määrää sakko, vahingonkorvaus jne.

3) Merkitseminen

Julkista ja merkitse rikos, amputoi varastaneet kädet, jätä arpi, tatuointi, poltinmerkki, kiduta, merkitse ruumis

4) Vangitseminen

Sulje sisään laitokseen

Kuolemanrangaistus

Ei enää ruumiin silpominen

Eräänlainen ruumiin poissulkeminen elämästä

Ranskassa kuolemanrangaistus pois vasta 1981

Robert Badinter oikeusministerinä

Foucault: 25 vuotta jäljessä → kyseenalaistettava ylipäänsä julkinen oikeus hengenriistoon

Kolme dispositiivia

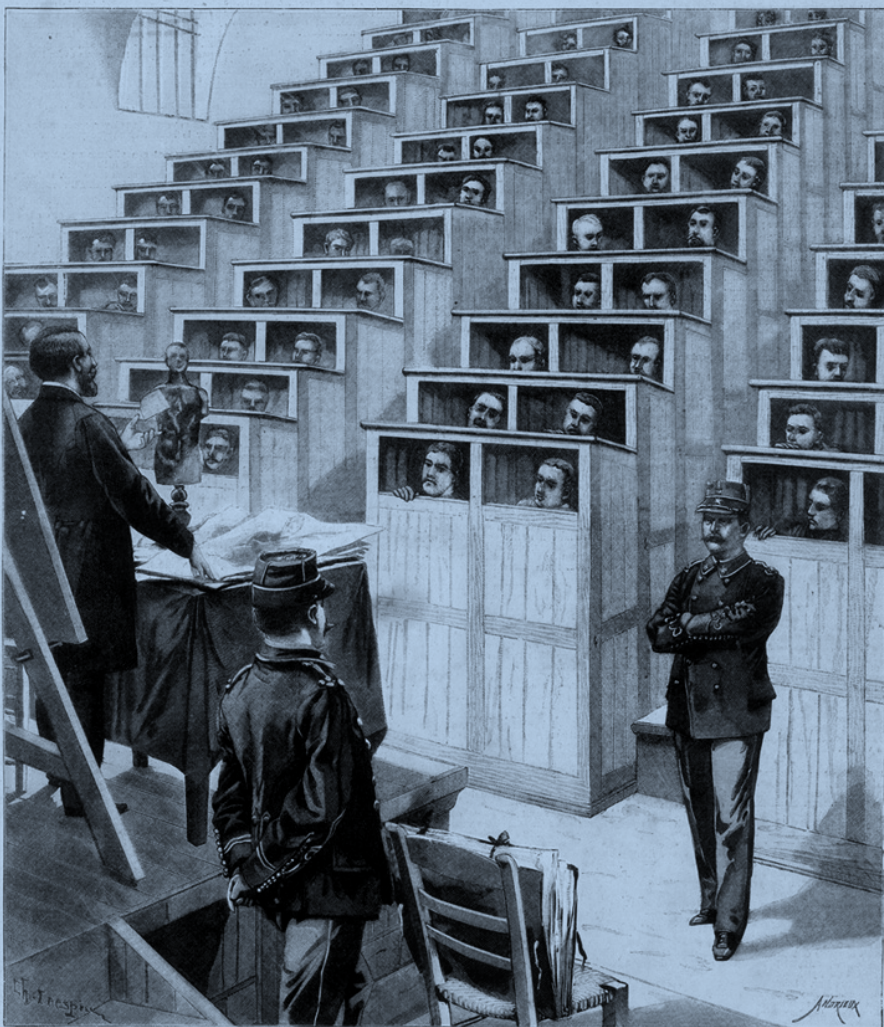
Suveereeni ja voima	Yhteiskuntaruumis	Hallintokoneisto
		
Seremonia	Representaatio	Harjoitus
Voitettu vihollinen	Asemansa menettänyt oikeussubjekti	Pakkotoimille alistettu yksilö
Kidutettava ruumis	Mielteiden manipuloima sielu	Koulittu ruumis
Seremonia	Representaatio	Harjoitus

Le Petit Parisien

SUPPLÉMENT LITTÉRAIRE ILLUSTRÉ

DIRECTION: 18, rue d'Enghien (10e). PARIS

ABONNEMENTS

PARIS ET DÉPARTEMENTS:
12 mois, 4 fr. 50. 6 mois, 2 fr. 25UNION POSTALE:
12 mois, 5 fr. 50. 6 mois, 3 fr.

A la prison de Fresnes
UNE CONFÉRENCE CONTRE L'ALCOOLISME

Vallan käytön yleinen muutos

Miksi juuri vankilasta keskeinen rangaistusmuoto?

Ei kyse vain vankilasta instituutiona

Heijastaa yleistä vallankäytön tekniikan muutosta

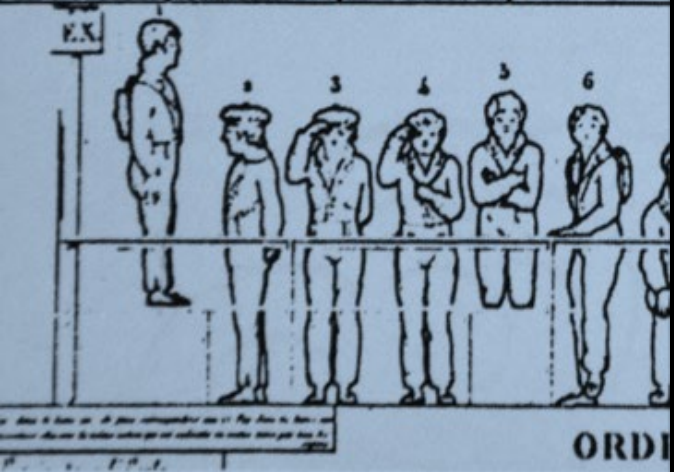
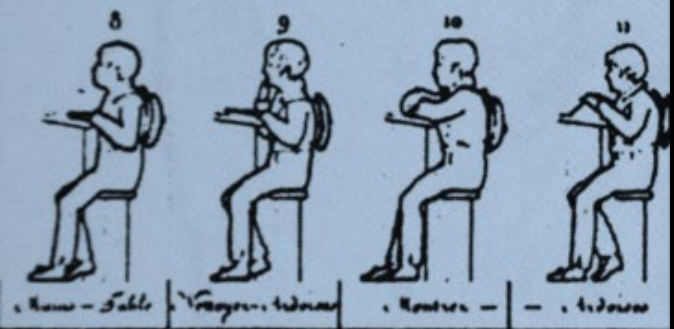
Vankila hyväksyttävä - ei eroa muista uusista kuri-instituutioista

”Mitä ihmeellistä on siinä jos vankila muistuttaa tehtaita, kouluja, kasarmeja, sairaaloita, jotka kaikki muistuttavat vankilaa?”

”Vankila kehittää huippuunsa kaikki ne menettelytavat, joita esiintyy muissa kuria käyttävissä laitoksissa [...] Vankilalaitoksen - ”sivistyneiden yhteiskuntien rangaistusmuodon” - synnyssä ei ole kyse vain erään instituution historiasta vaan koko yhteiskunnallisen vallankäytön muutoksesta.”

ÉCOLES POUR L'EN

après les mille de perfectionnements introduits par l'Université

Kurin kuuliaiset ruumiit (Les corps dociles)

Ruumis vallan kohteena

Ihmisruumiin käsittelytaito, joka ei tähtää pelkästään ruumiin taitojen kasvattamiseen, eikä liioin sen jyrkkään alistamiseen, vaan pyrkii saman mekanismin piirissä tekemään sen yhtä tottelevaiseksi kuin se on hyödyllinen ja päinvastoin

Poliittinen anatomia, joka on samalla vallan mekanismi

Miten voidaan saada ote toisten ruumiista, ei pelkästään siinä mielessä, että nämä tekisivät mitä halutaan, vaan että ne toimisivat kuten tahdotaan tekniikoiden kautta määrätyllä nopeudella ja tehokkuudella.

Kuri tuottaa alistettuja ja harhaantuneita eli ”kuuliaisia” ruumiita.

Lisää ruumiin voimia – jos ajatellaan taloudellista hyötyä

Vähentää samoja voimia, jos ajatellaan poliittista tottelevaisuutta.

François.

165

FIGURE LXXXIII.

*Reposez vous sur vos
armes.*

X iij

Mekaanisesta fysikaaliseen

Sotilas 1600-luku

Kantaa yllään voimansa ja rohkeutensa luonnollisia tunnuksia ja myös ylpeytensä tunnusmerkkejä.

Sotilas 1700-luvun loppu

Tullut määrätietoisien valmennuksen tulos; muodottomasta aineksesta ja kömpelöistä ruumiista on tehty tarkoitukseen sopiva kone, asentoja on vähitellen kohennettu ja pikkuhiljaa harkittu pakonalaisuus on levinnyt ruumiin jokaiseen osaan, ottanut sen haltuunsa, taltuttanut koko ruumiin, tehnyt sen jatkuvasti käyttökelpoiseksi, ja tämä kaikki jatkuu huomaamatta automaattisesti tottumuksissa.

Koneruumiin ideaalista kohti fysikaalista ruumiin koulumista

Vallan symbolinen arkkitehtuuri

Vallan symbolinen arkkitehtuuri

Bastille – kuninkaan vankityrmä

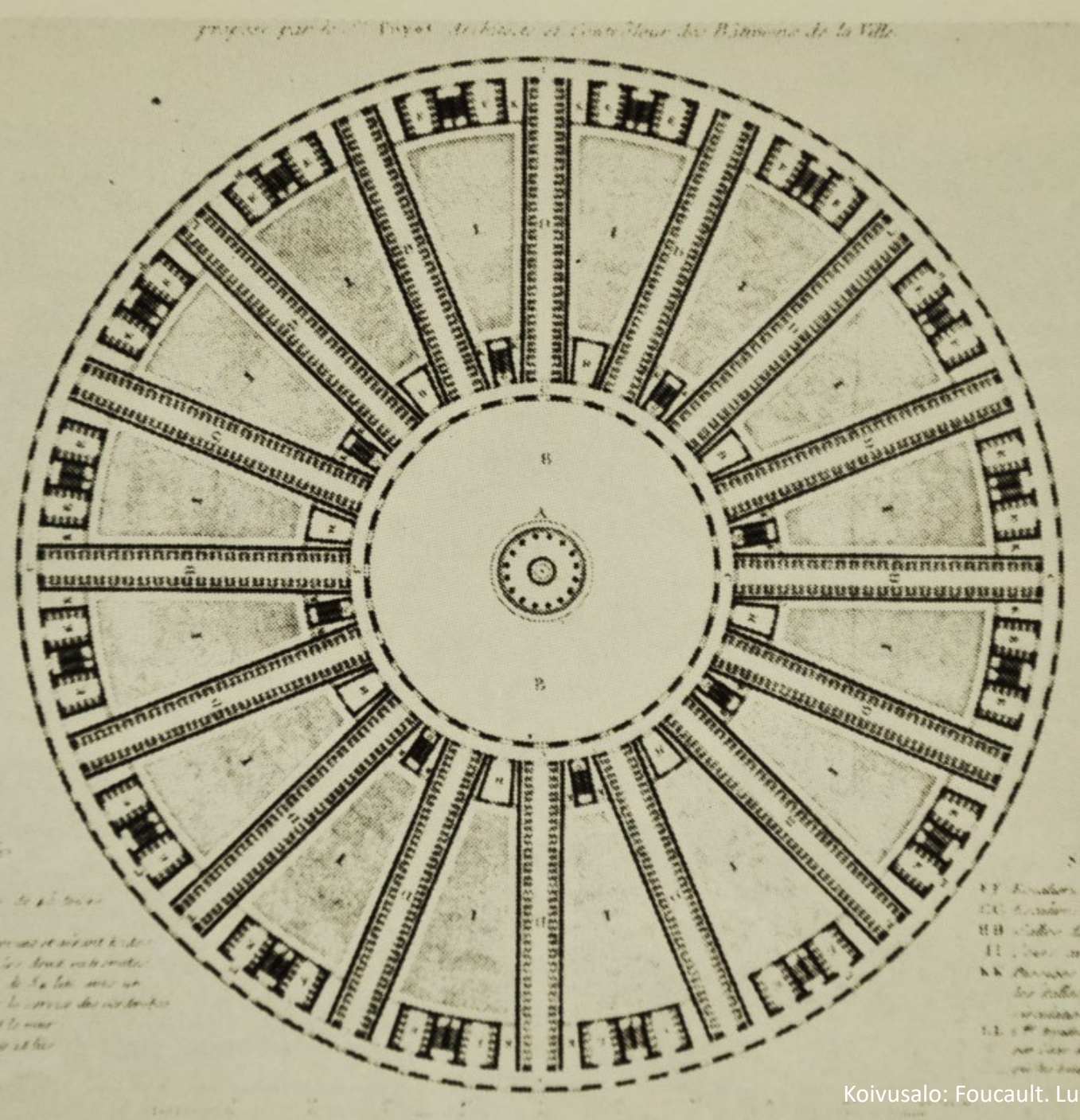
Vallankumous hyökkäys 14.7. 1789

Ei kuitenkaan merkittävä instituutio

Markiisi de Sade vuodesta 1784

Siirretty 10 päivää aikaisemmin kun huudellut väkijoukolle
ikkunoista ”ne tappavat vankeja täällä.”

Järjestävä ja tarkkaileva arkkitehtuuri

Sotilasleiri

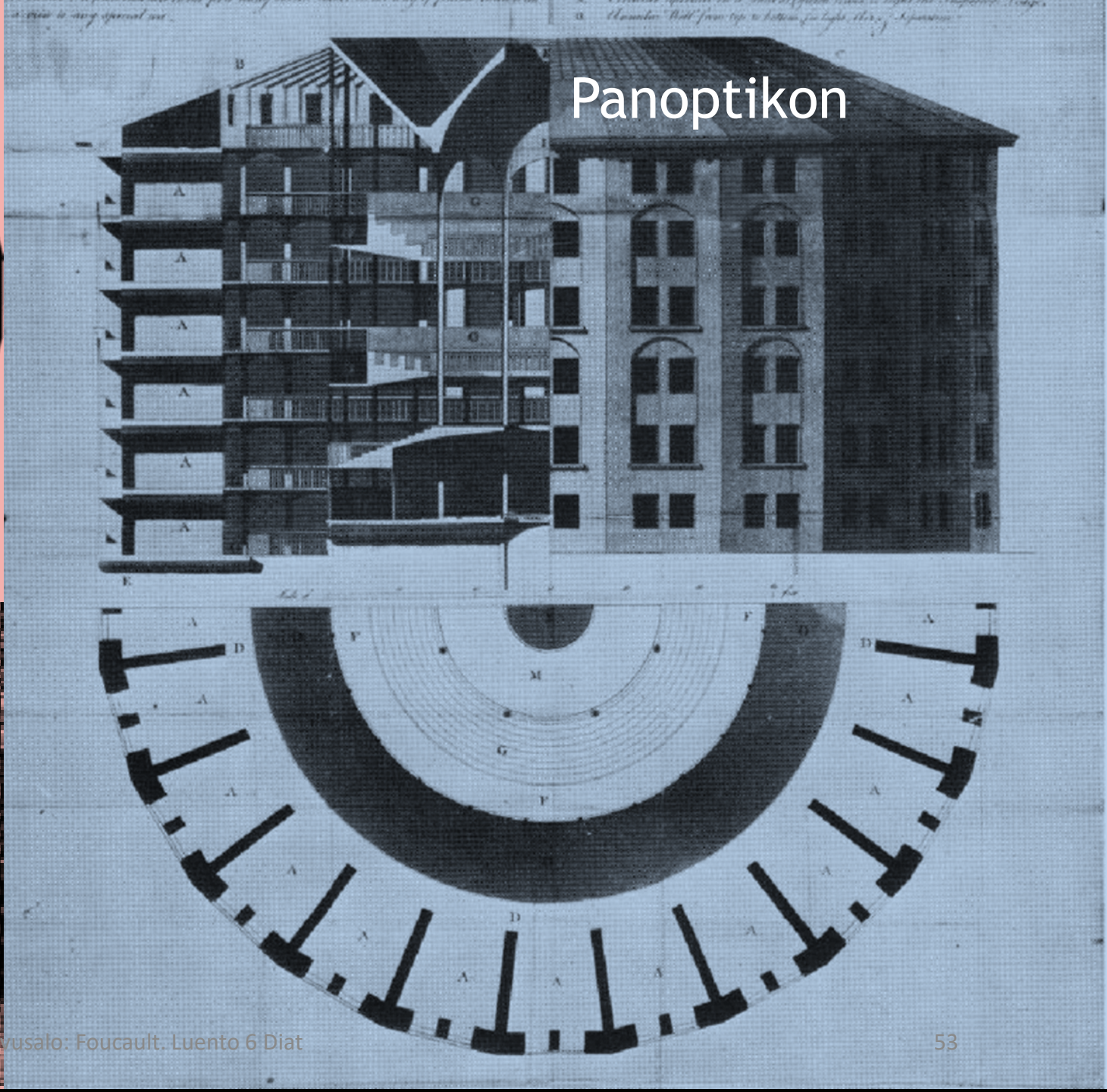
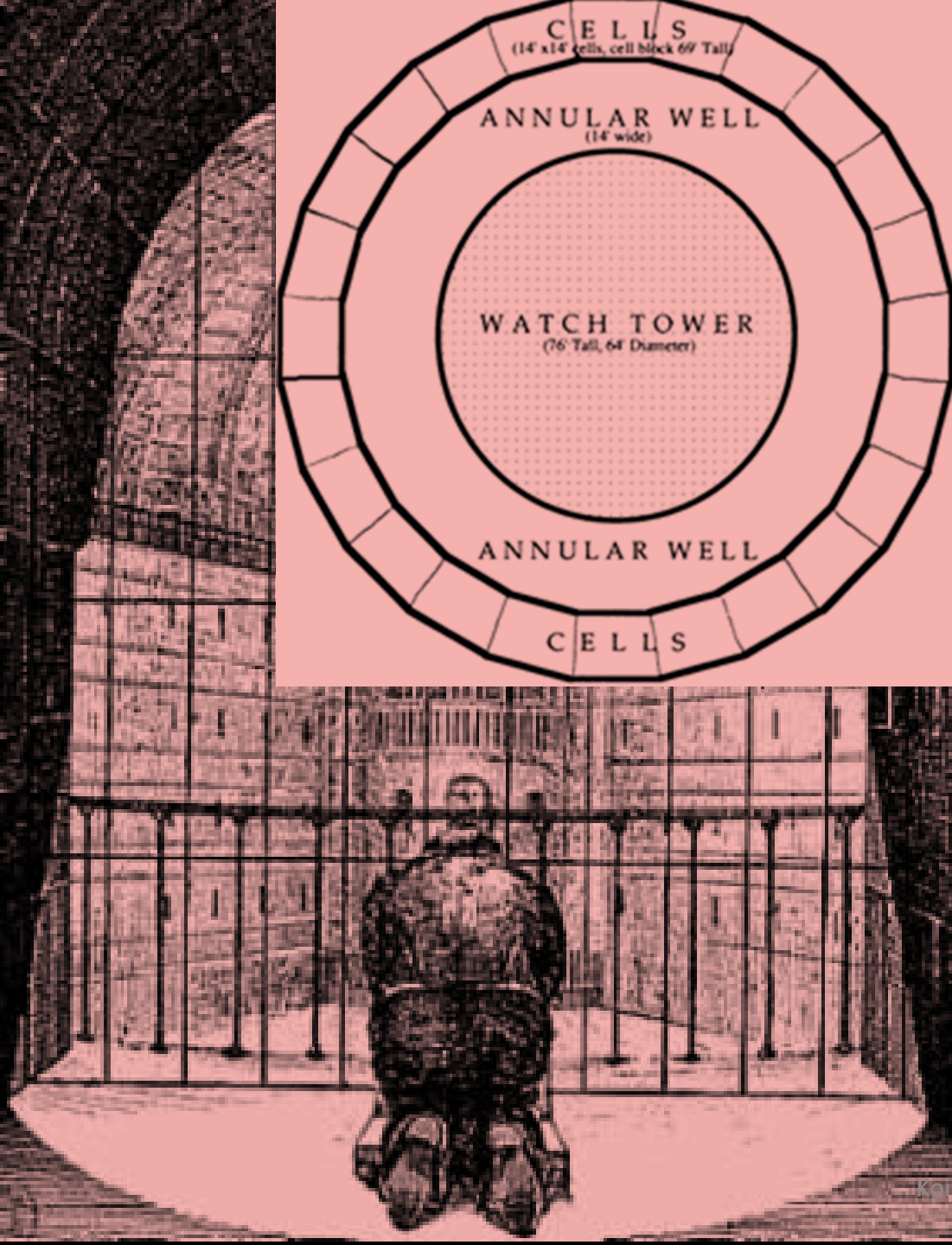
"Leiri on sellaisen vallan diagrammi, jonka vaikutus perustuu yleiseen näkyvyyteen."

Sairaala → sairauden tarkkailu terapeuttinen arkkitehtuuri

Koulu → koulutusarkkitehtuuri

Sotilaskoulu

Pyöreän arkkitehtuurin suosio

Jeremy Bentham

Edistyksellinen utilitaristi

"Suurin onnellisuus suurimmalle määrälle on oikean ja väärän mitta."

Ideaali vankilasuunnitelma - sovellettavissa kaikkiin laitoksiin

"Rakennelma pystyy puhdistamaan moraalin, vaalimaan terveyttä, elvyttämään teollisuuden, levittämään oppia, keventämään valtion kuluja, perustamaan talouselämän kuin kalliolle sekä avaamaan köyhiä koskevan Gordonin solmun sitä katkaisematta, ja kaikki tämä tapahtuu pelkän arkkitehtonisen idean avulla."

(Jeremy Bentham, Panopticon 1791)

Vallan mekanismi

“Panopticonia ei pidä käsittää miksikään haavekuvarakennelmaksi, vaan se on ihanteelliseen muotoonsa pelkistetyin vallan mekanismin diagrammi; sen toiminta josta on poistettu kaikki esteet, vastustus ja kitka, voidaan hyvinkin kuvata puhtaana arkkitehtonisena järjestelmänä.

Tosiasiallisesti se on poliittisen teknologian kuvio, joka voidaan ja joka pitääkin erottaa kaikesta erityiskäytöstään.”

(Michel Foucault)

Sisäistetty valtasuhde

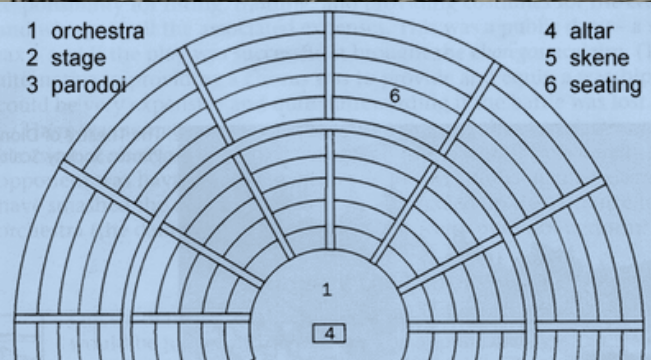

Näytelmästä valvontaan

Teatterin malli → länsimainen politiikka ja valta

Panoptikon ympärikäännetty teatteri

"Olemme paljon kauempana kreikkalaisista kuin luulimmekaan. Emme ole katsomossa, emmekä näyttämöllä, vaan panoptisessa koneessa, sen vallan vaikutusten käsissä, jota me itse jatkamme, koska olemme vain yksi sen rattaissa."

Guy Debord ja situationistit

"Spektaakkeli ei ole kuvien kokoelma vaan ihmisten välinen yhteiskunnallinen suhde, jonka kuvat välittävät."

"Kaikki elämä näyttäytyy valtaisana spektaakkeliin kasautumana. Kaikki se, mikä elettiin suoraan on etäätynyt representaatioksi."

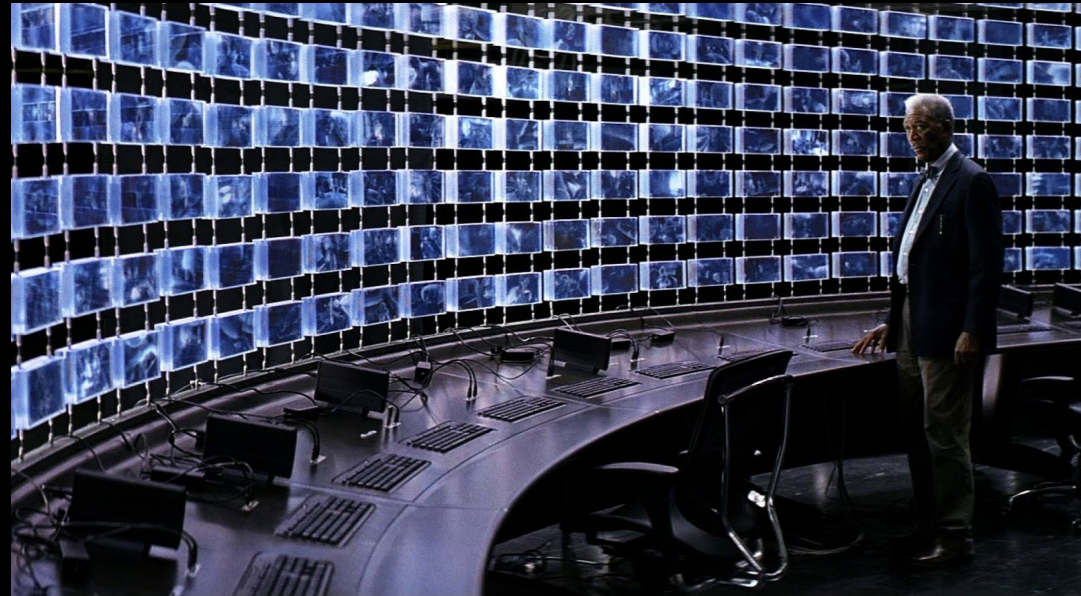
Spektaakkelin yhteiskunta

Napoleon kynnyks

"Oma yhteiskuntamme ei pohjaudu näytelmään vaan valvontaan; kuvien pinnan alla ruumiit vallataan aina syvimpiä kerroksiaan myöten;"

Yksilöivä valta

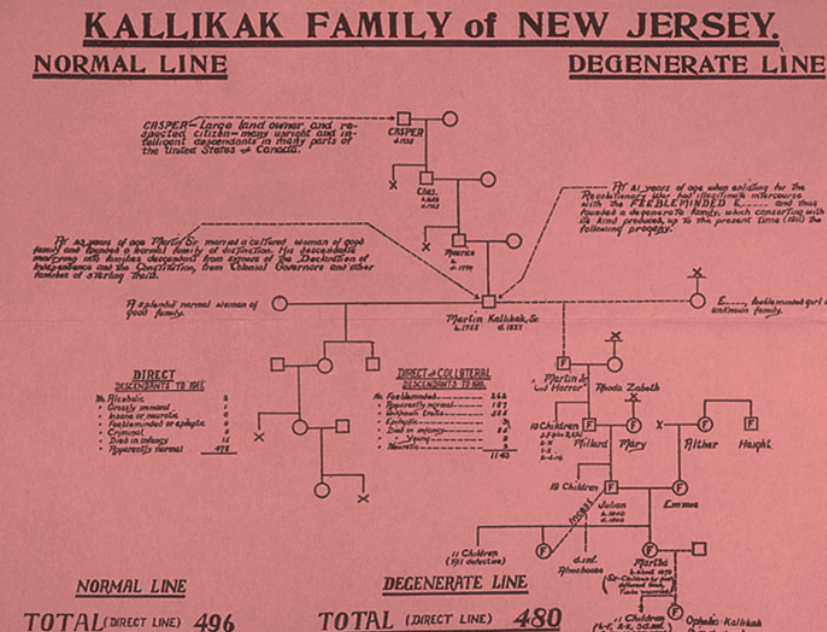
Vallan yksilöllistämisen nurinpäin kääntäminen

“Kurinpitojärjestelmässä lapsi on paremmin yksilöity kuin aikuinen, sairas paremmin kuin terve, mielenvikainen ja rikollinen paremmin kuin normaali ja rikkeetön henkilö.”

Vallan käyttäjän kasvoista vallan kohteiden kasvoihin

Vallan rationaalisuuden persoonattomuus

“Vallan objektivoinnin kohteet saavat kasvot ja identiteetit samalla kun kasvottomat rationaalisuudet korvaavat maagiset hallitsijan kasvot.”

Laista normiin: normalistaminen

Kurijärjestelmä = normin valta

Kurijärjestelmässä rangaistus sisältää juridis-luonnollisen kaksoisviitteen.

Määrittäessään tarkasti kielletyt ja sallitut toimet mittaa yksilöt « totuudessa »

Rangaistus yhdistyy yksilöitä koskevan tietämyksen kiertoon.

Toimii vaivatta muodollisen tasa-arvon järjestelmän sisällä

Homogeenisuus sääntönä

Mutta samalla tuo yksilöllisten erojen astejaon tarpeellisenä välttämättömyytenä ja mitattuna tuloksena.

Suvereeni - Laki

Ulkoinen binaarijako: kielletty – sallittu
Transsendentti kohteista
Tieto rikkeestä, teosta
Rangaistusuhka

Normaalisaatio

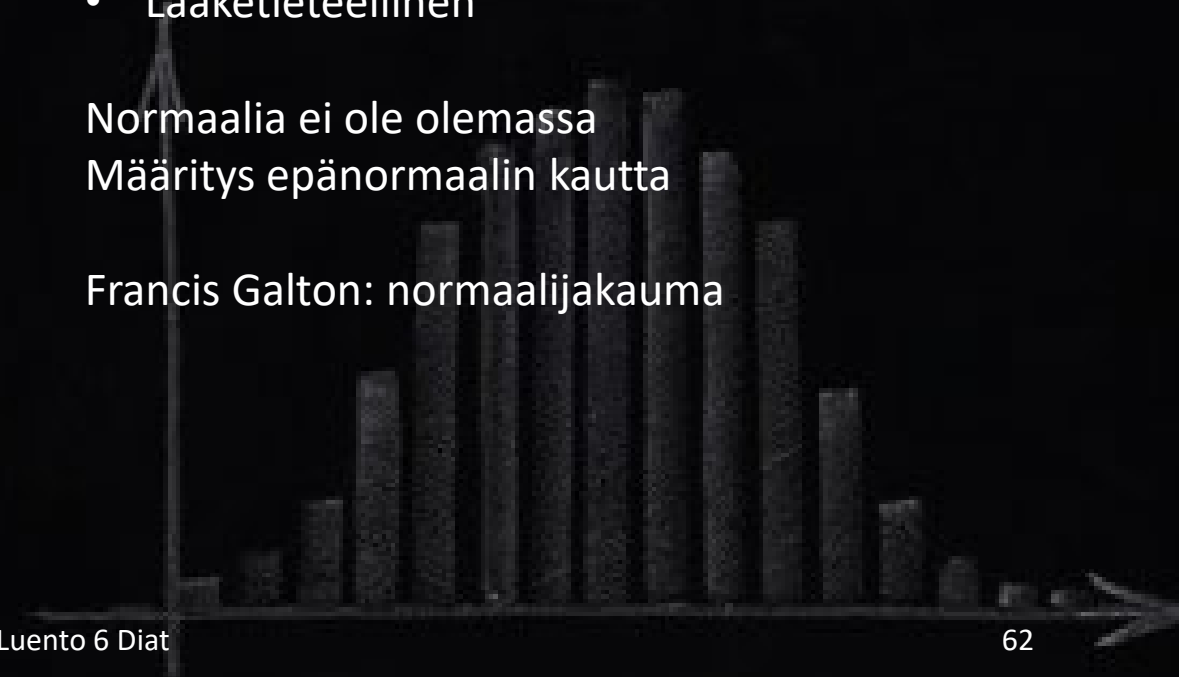
Järjestävä: yksilöinti ja totaalisuus
Immanentti kohteille
Tieto tekijästä, kohteista
Rangaistuskorjaus

Normaali ja patologinen

- Tilastollinen
- Lääketieteellinen

Normaalia ei ole olemassa
Määrittäminen epänormaalin kautta

Francis Galton: normaalijakauma

Rikollinen ihminen

Rikollisen ihmisen synty

Lain rikkojasta rikolliseen ihmiseen

Myöhemmin César Lombroso: Rikollinen ihminen. Antropologinen ja lääketietelis-oikeustieteellinen tutkimus (1887)

Rikollisuus laittomuuden uutena hallintana

Vankilan näennäinen epäonnistuminen

Vankila tuottaa rikollisuutta, jota vastaan sen oletetaan taistelevan?

Vankilan asema laittomuuden hallinnassa ja hyväksikäytössä

Poliisi-vankila-rikollisuus

"Vankila ja poliisi muodostavat kaksoisdispositiivin, sillä ne hoitavat kahdestaan koko laittomuuden kentässä rikollisuuden erottamisen, eristämisen ja hyväksikäytön. Laittomuuksien alueella poliisi-vankila järjestelmä erottaa käsiteltävissä olevan rikollisuuden."

Vidocq oli merkki hetkestä, jolloin muista laittomuuksista eronnut rikollisuus kiinnittyy valtaan ja palaa vallassa takaisin. Tällöin poliisi ja rikollisuus kytkeytyivät suoraan ja institutionaalisesti toisiinsa. Hälyttävä hetki, jossa rikollisuudesta tuli yksi vallan rattaista.

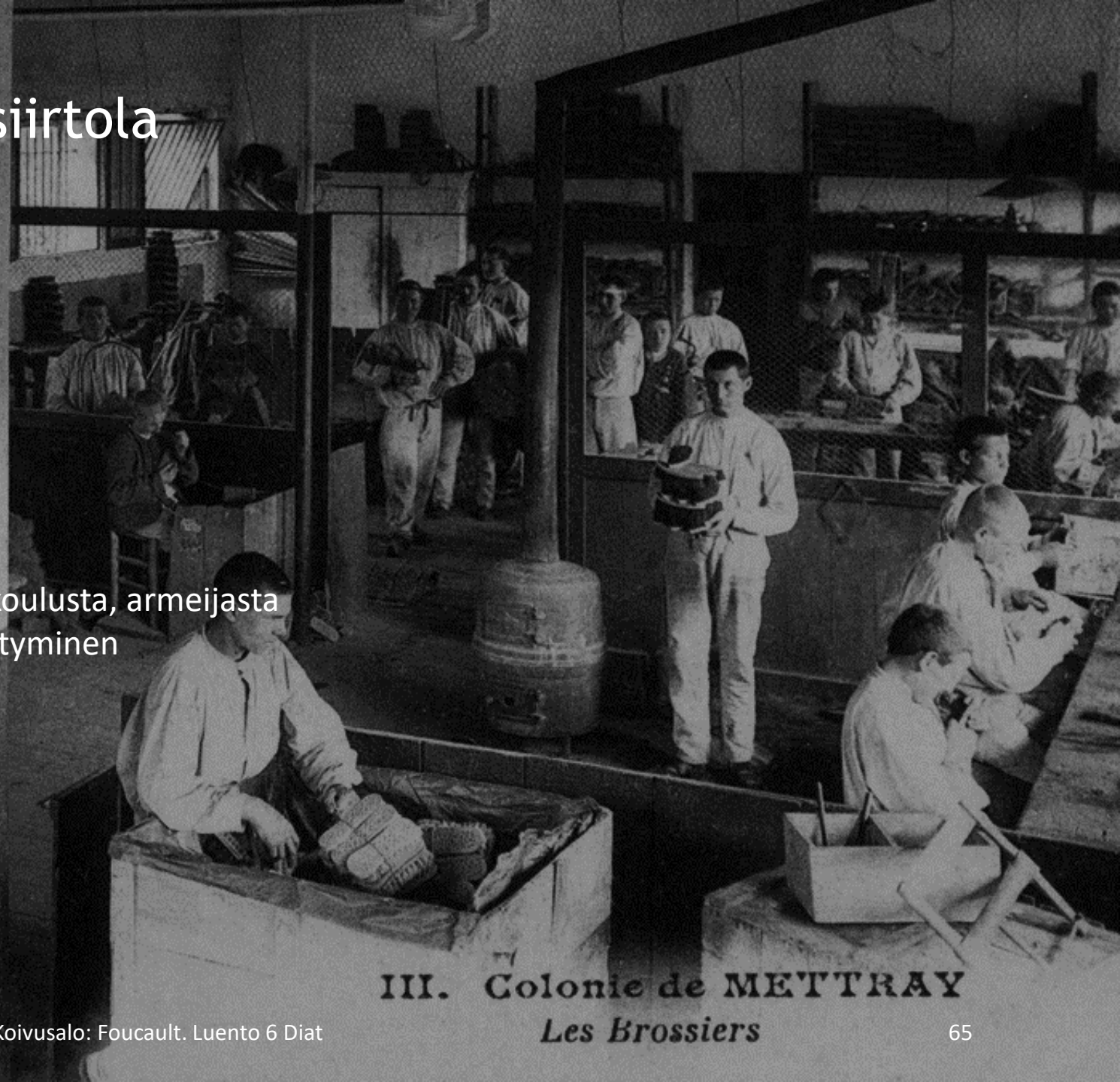
Aikaisempia aikoja oli ahdistanut hirviömäisen kuninkaan hahmo, kaiken oikeuden lähde ja silti rikosten tahrima, nyt ilmaantui toinen pelko siitä, että lakia valvovien ja sitä rikkovien välillä on salattu ja ongelmallinen yhteisymmärrys. Ohi oli shakespearelainen aika, jolloin kuninkuus ja kammottavuus taistelivat samassa henkilössä, pian oli alkava jokapäiväinen melodraama, joka kertoo poliisivallasta ja rikoksen uudesta kumppanuudesta vallan kanssa.

Mettrayn rangaistus- ja työsiirtola

Aineksia luostarista, vankilasta, koulusta, armeijasta
Pakkolaitosjärjestelmän täydellistyminen

Keskustelut Genetin kanssa
Jean Genet: *Miracle de la rose*
16-18 v. 1926-1929

III. Colonie de METTRAY
Les Brossiers